

OCUPAȚII LUCRATIVE ȘI AFACERI ALE EVREILOR DIN JUDEȚUL CÂMPULUNG ÎN ANUL 1927

*

THE PROFESSIONS AND BUSINESSES OF THE JEWS IN CÂMPULUNG COUNTY IN 1927

*

LES PROFESSIONS ET LES ENTREPRISES DES JUIFS DU COMTÉ DE CÂMPULUNG EN 1927

drd. Cezar Paul OLARIU¹

Rezumat: Evreii din județul Câmpulung și-au păstrat în perioada interbelică ponderea economică pe care o deținuseră înainte de 1918 în fostul ducat al Bucovinei, parte componentă a fostei Austro-Ungarii.

Documentele de arhivă studiate pentru anul 1927 denotă un fapt indubitabil: nu exista practic nici un sector de activitate economică în județul Câmpulung, în care evreii să nu fi fost implicați, atât în industria alimentară, cât și în industriile nealimentare, atât în calitate de meseriași, cât și de proprietari.

În anul 1927, autoritățile județului Câmpulung cer întocmirea unor liste cu meseriile practicate și afacerile existente în județ, din care observăm că ponderea evreilor în cadrul acestora era una impunătoare. Prezentul articol prezintă o analiză și sinteză a acestor informații.

Cuvinte cheie: evrei, județul Câmpulung, 1927, meseriași, proprietari, industria alimentară, industriile nealimentare.

*

Summary: During the interwar period, the Jews of Câmpulung county kept the economic weight they had before 1918 in the former duchy of Bucovina, a component part of the former Austria-Hungary.

The archival documents studied for 1927 indicate an indisputable fact: there was practically no sector of economic activity in Câmpulung County in which Jews were not involved, both in the food and non-food industries, both as craftsmen and owners.

In 1927, the authorities of Câmpulung County requested the compilation of lists of the professions practiced and the existing businesses in the county, from which we can see that the proportion of Jews within them was an imposing one. This article presents an analysis and synthesis of this information.

Keywords: Jews, Câmpulung County, 1927, craftsmen, owners, food industry, non-food industries.

*

Résumé: Durant l'entre-deux-guerres, les Juifs du comté de Câmpulung conservèrent la part économique qu'ils détenaient avant 1918 dans l'ancien duché de Bucovine, une composante de l'ancien Empire austro-hongrois.

¹Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava - Facultatea de Istorie și Geografie, Studii doctorale – domeniul Istorie, olariu_cezar@yahoo.com

Les documents d'archives étudiés pour 1927 indiquent un fait incontestable: il n'existait pratiquement aucun secteur d'activité économique dans le comté de Câmpulung où les Juifs ne soient pas impliqués, tant dans l'industrie alimentaire que non alimentaire, en tant qu'artisans et propriétaires.

En 1927, les autorités du comté de Câmpulung demandèrent l'établissement de listes des professions exercées et des entreprises existantes dans le comté, ce qui permit de constater que la part des Juifs y était impressionnante. Cet article présente une analyse et une synthèse de ces informations.

Mots-clés: Juifs, comté de Câmpulung, 1927, artisans, propriétaires, industrie alimentaire, industries non alimentaires.

Introducere

Când sunt aduse în discuție rolul și ponderea economică a evreilor din Bucovina sau, în cazul acestui articol, a celor din județul Câmpulung din perioada interbelică, impresia reflexă a specialiștilor și a publicului larg este că acestea au fost însemnate. Se consideră chiar ca fiind ceva de la sine înțeles, axiomatic, că rolul și ponderea evreilor în economia Bucovinei în general și a județului Câmpulung în special, au fost preponderente. Când este însă vorba de a indica lucrări științifice care să ofere date concrete referitoare la aceste subiect, constatăm cu surprindere că numărul acestora este extrem de limitat, unele păcătuind printr-o anumită tendențiozitate², altele oferind informații de tip general, rezultate din amintirile unor trăitori evrei din fostul județ Câmpulung, deci fără bază documentară asumată pe baza unor documente de tip „oficial”³.

Oricum ar sta lucrurile, cele mai însemnate informații sistematizate privitoare la situația ocupațională a evreilor din districtul politic Câmpulung implicați în mserii rămân până astăzi cele oferite de I.E. Torouțiu, valabile însă pentru anul 1912.

Din nefericire, după cunoștința noastră, nu avem nici un fel de lucrare științifică care să ofere date de acest tip pentru perioadele care au urmat pentru evreii din județul Câmpulung începând cu anul 1919 și până la finele celui de-al doilea război mondial. În consecință, aceste date trebuie căutate în documentele de arhivă, o muncă laborioasă, care presupune verificarea unui mare număr de documente, în vederea aflării unor informații concludente.

După război, autoritățile din România Mare au început să ia măsuri de îmbunătățire a situației economice pentru anumite categorii de populație, fapt de care au profitat și locuitorii Bucovinei. Au fost acordate subvenții pentru anumite scumpiri

² I.E. Torouțiu, *Poporația și clasele sociale din Bucovina – cu 12 hărți*, București, Tipografia „Lupta”, 1916. Vorbind despre slaba apetență a românilor bucovineni pentru meserii, acesta arată următoarele: „Drept urmare a momentelor amintite sus: concurența și capitalul jidovesc, fabricile, de asemenea jidovite, aversiunea Românilor față de meserii și negoț, din spiritul de mândrie al individualității etnice, s'a făcut o prăpastie în sânul neamului românesc din Bucovina, prăpastie, care va fi fatală pentru viitorul nostru, dacă nu se va umplea cu elemente românești **înlăturând cu forța mediul evreesc și străin din locurile noastre**” (subl. ns.), p. 221-222. Din nenorocire și spre rușinea poporului român, acest lucru s-a întâmplat mai târziu, în vremea regimului Antonescu.

³ Veronica Bărlădeanu (redactor), *Viața și martiriul evreilor din Câmpulung – Bucovina*, vol. 1, București, Editura Cicero Media Holding, 1996.

de produse, diferite sporuri pentru funcționarii publici, învățători, profesori, medici, militari și pensionari, scutiri de impozite pentru cei cu venituri mici și pentru invalizii de război⁴. În general, economia Bucovinei se refăcuse în perioada 1922-1924⁵, pe baza resurselor locale, înregistrând ulterior o perioadă de dezvoltare accentuată.

În consecință, prezența evreilor în economia județului Câmpulung peste trei ani era una impozantă, fapt pe care o să ne străduim să îl prezentăm în continuare.

Evreii în economia județului Câmpulung în anul 1927

La data de 2 septembrie 1927 Primăria orașului Gura Humorului trimitea o adresă către Prefectură cu un tabel statistic „Stabilimente industriale, fabrici și ateliere care interesează hrana, echiparea întreținerea armatei în timp de pace și război” din care extragem numele următorilor întreprinzători evrei precum și capitalul investit de către aceștia⁶:

Nume și prenumele proprietarul fabricii sau atelierului	Denumirea fabricii sau atelierului	Capital investit	Materia primă întrebuințată de fabrică anual	Numărul total al lucrătorilor	Numărul de lucrători specialiști
Herch Schauer	Fabrica de tăbăcărie	2.000.000	46 de vagoane piei crude	potențial 25 în prezent 3	3
Iacob Volf et Comp	Fabrică de pălării	1.000.000	Firma este noua	12	1
Beniamin Rosenberg	Atelier de curelărie	2.000	24 piei lucrate Valoare 36.000 lei	2	1
Beniamin Volf	Atelier de curelărie	10.000	30 piei lucrate Valoare 45.000 lei	3	2
Burah Reghembagen	Atelier de curelărie	5.000	24 piei lucrate Valoare 36.000 lei	2	2
Menășe Schertzer	Atelier de curelărie	2.000	24 piei lucrate Valoare 36.000 lei	1	1
Isac Beer	Atelier de curelărie	10.000	48 piei lucrate Valoare 100.000 lei	2	1

⁴ Ioan Scurtu (coordonator), *Istoria Românilor*, vol VIII, *România întregită (1918-1940)*, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 176.

⁵ Mircea Strugariu, *Situații și probleme economice în Bucovina anilor 1919-1925*, în „Codrul Cosminului”, serie Nouă, nr. 3-4, (13-14), 1997-1998, p. 327.

⁶ Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale (SJSAN), fond Prefectura Județului Câmpulung, dosar 37/1926, f. 25.

Este bine știută implicarea evreilor în economia Bucovinei și importanța lor, dar avem posibilitatea, pe baza documentelor consultate la Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale, să vedem cât de diversificată era implicarea lor în economie, atât prin firmele pe care le-au creat, cât și prin meseriile și activitățile economice pe care le întreprindeau. Informațiile prezentate în continuare sunt extrase preponderent din documentele fondului Prefectura Județului Câmpulung Fond 63, Inventar nr. 188, dosarul 42/1927, cu „Planuri schițe, tabeluri privind evidența fabricilor, cârciume, mori, ferăstraie, meserii din Județul Câmpulung”

Primăria comunei **Valea Seacă** transmitea către Prefectura Județului Câmpulung lista firmelor deținute de către etnicii evrei: 5 firme încadrate la categoria „băcăni și prăvălii” (proprietari Steinig Mendel, Rosenblatt Medali, Hendler Hhaim, Max Holinger, locțiitor Simon Rozenberg, Blumen Leib), 5 firme de ospătărit și crăsmărit (proprietari Steinig Mendel, Abraham Alstuch, Blumen Leib) și o firmă de brutărie, măcelărie și cârnățarie (deținător Leib Schäfer)⁷.

Primăria comunei **Dorna Candrenilor**, prin adresa cu nr. 447 din 1927 din 28.03.1927, declara către Prefectura Județului Câmpulung următoarele firme deținute de către întreprinzătorii evrei: 8 băcăni și prăvălii (deținătorii brevetelor Matilda Brucher, Isac Rozner, Schail Debora, Pächt Mendel, Chaie Hammer, Rubinger Mechel, Jacob Klinghoffer, Chaim Strul Rubingher), 5 firme de crăsmărit și ospătărit (deținători brevet Pächt Sara/ Pächt Mendel, Chaie Hammer, Pächt Schmeil Itzig/ Pächt Salmen, Pächt Iosef , Brecher Samuil), 3 deținători de firme de brutărie, măcelărie, cârnățarie (Schmiel Schleier Katz, Hammer Jacob, Chaim Strul Rubingher) și 2 deținători de „ferăstraie și mori ce folosesc vapori sau forța apei și pivele de lână” (Bezner Solomon și Marcus Pächt, ultimul fiind asociat cu numitul Petru Puiu la o fabrică de talaj)⁸.

În orașul **Gura Humorului** existau foarte multe firme deținute de către etnicii evrei, motiv pentru care nu o să le dăm numele, deoarece ar ocupa prea mult spațiu tipografic. Astfel, la categoria „băcăni și prăvălii” avem 45 firme,

Numele și prenumele	Băcăni și prăvălii Nr. și data brevetului ⁹	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Tenenhouse Moses Copel	Magazin de făină	-	-
Tenenhouse Hersch	Magazin de făină	-	366
Gherschon Schneider	6199 din 16/6/1923 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	102
Schacher Seide	3246 din 8/3/1923 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	139
Meth Abraham	Magazin de făină	-	315

⁷ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 6-8.

⁸ *Ibidem*, f. 14-19.

⁹ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 39-42.

Katz Sigmund	14678 din 24/11/1922 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	43
Apter Osias	796 din 26/4/1922 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	2
Schaphira Geladi	10708 din 22/8/1902 - galanterie	Prefectură Gura Humorului	3
Koppelman Rifca	17017 din 23/6/1923	Prefectură Gura Humorului	7
Linker Chaim	9470 din 25/9/1925 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	9
Leibrich Schwarzkopf	11765 din 10/9/1923 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	10
Kisingerși Schapira	Depozit de făină	-	12
Mechler Isak	10789 din 5/9/1912 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	131
Guttman Feivel	Magazin cereale	-	734
Ellenboghen Markus	Băcănie	-	14
Lecher Feige Babi	15091 din 20/12/1920 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	400
Schaier Hersch	10867 din 7/3/1919 - pielărie	Prefectură Gura Humorului	400
Knobler Moses membru în conducerea comunității israelite ¹⁰	10360 din 28/6/1902 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	400
Besner Erna	20099 din 18/10/1913 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	232
Lövin Israil	Băcănie	-	-
Braun David	66507 22/6/1923	Prefectură Gura Humorului	678
Schmelzer Ester	Băcănie	-	667
Druckman Perl	Băcănie	-	
Knobler Samuel	6201 din 18/6/1923- manufactură	Prefectură Gura Humorului	490
Seemann Josef	6198 din 16/6/1923 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	490
Althoph Hersch	6202 din 19/6/1923 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	490
Axelrat Mechel	8123 din 26/9/1920 - manufactură	Prefectură Gura Humorului	43
Stieber Solomon	7016 din 23/6/1923 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	12
Schaphira Chaim	Galanterie	-	-

¹⁰ *Ibidem*, dosar 56/1926, f. 54.

Altschiler Moses	Băcănie	-	-
Axelrat Chaim	5272 din 6/6/1922 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	388
Rubin Josel	Băcănie	-	-
Sinder David	32232 din 15/9/1919	Prefectură Gura Humorului	630
Kelner Israil	Băcănie	-	-
Schöner Moses Mecher	Băcănie	-	735
Schnarch Meschulem, membru în conducerea comunității israelite	8814 din 21/6/1923 - pielărie	Prefectură Gura Humorului	168
Lecker Moses	Băcănie	-	-
Klein Jacob	Băcănie	-	-
Kolfer Schaier	6333 din 20/6/1922 - galanterie	Prefectură Gura Humorului	770
Juran Josel membru în conducerea comunității israelite	3494 din 3/5/1912 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	548
Gänser David membru în conducerea comunității israelite	34646/13 din 13/6/1914 - fierărie	Prefectură Gura Humorului	16
Ellenbogen Fani nr. pașaport 759104 ¹¹	12441 din 15/1/1920 - manufactură	Prefectură Gura Humorului	216
Silberschlag David membru în conducerea comunității israelite	Pielărie	-	-
Axelrat Fuli	9001 din 25/7/1923	Prefectură Gura Humorului	243
Jurgran Israil membru în conducerea comunității israelite	Băcănie	-	-
Mosberg Aron	6376 din 20/6/1923 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	571
Schapira Jacob	13327 din 7/12/1923 - pielărie	Prefectură Gura Humorului	431
Riczker Israil	9894 din 26/2/1902 - fierărie	Prefectură Gura Humorului	397
Ranchbach Israil	Fierărie	-	-
Preminger Solomon	8968 din 11/12/1886 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	206
Ellenbogen Elias Wolf	Manufactură	-	-

¹¹ *Ibidem*, dosar 74/1927 f. 90.

Schnapp Noli	Cofetărie		324
Apter Jacob membru în conducerea comunității israelite	13466 din 17/10/1920 - galanterie	Prefectură Gura Humorului	362
Rosner Fani	15212 din 21/12/1920 - galanterie	Prefectură Gura Humorului	707
Sterlib Jacob	5337 din 12/9/1911 - pielărie	Prefectură Gura Humorului	921
Apter Isak	11225 din 12/12/1922 - manufactură	Prefectură Gura Humorului	-
Thaler David	17397/26 - băcănie	Prefectură Câmpulung	
Hornstein Samuel	Băcănie	-	-
Altman Iosef	Băcănie	-	-
Koch Moses	2308 din 28/2/1922 – băcănie	Prefectură Gura Humorului	432
Konrad Abraham	15011/21 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	570
Preminger Markus	31063/15 - magazin de cereale	Prefectură Gura Humorului	-
Preminger Osias	8246/15 - băcănie	Prefectură Gura Humorului	-
Hausenpatz Iuda	965 din 15/2/1920 – băcănie	Prefectură Gura Humorului	570
Letich Leibrich	Băcănie	-	761
Maier Soli	Băcănie	-	-
Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ¹²	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Tänenhause Schulem	2081 din 28/10/1919	Prefectură Gura Humorului	609
Herling Israel	9686 din 22/10/1912	Prefectură Gura Humorului	589
Fischler Joil	41737 din 22/12/1910	Prefectură Gura Humorului	-
Apter Lea	16643 din 31/7/1913	Prefectură Gura Humorului	653
Rosenbaum Ietti	32398 din 23/10/1913	Prefectură Gura Humorului	562
König Abraham/ Fuxchs Abraham	13556 24/11/1920	Prefectură Gura Humorului	388
Rachmuth Chaim	28916 din 29/10/1911	Prefectură Gura Humorului	196

¹² *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 43-44

Scheuerman Israel	12785/12 din 1/5/1912	Prefectură Gura Humorului	427
Hellman Fani	96701/9/1920	Prefectură Gura Humorului	10
Rosenberg Beniamin	1065 din 28/1/1920	Prefectură Gura Humorului	-
Klinghoffer Moses	14402 din 10/1/1922	Prefectură Gura Humorului	9
Hassl Jacob / Abraham Fränkel	83 din 4/2/1922	Prefectură Gura Humorului	146
Simche Salomon	8694 din 28/7/1921	Prefectură Gura Humorului	600
Gotto Rosnerald/ Gotto Teresia	4023 din 30/3/1920	Prefectură Gura Humorului	409
Lang Johan a lui Josef	13982 din 17/12/1921	Prefectură Gura Humorului	622
Wijnitzer Jacob	723 din 27/11/1922	Prefectură Gura Humorului	733
Schärf Rosa	2046 din 20/2/1922 Beraria Solca	Prefectură Gura Humorului	129
Fischler Iacob nr. Pașaport 619099 ¹³ / Markus Brecher	4050 din 6/4/1922	Prefectură Gura Humorului	312
Druckman Efraim nr. pașaport 709796 ¹⁴	4131 din 10/4/1922	Prefectură Gura Humorului	544
Kininger Shurach	128 din 30/3/1923	Prefectură Gura Humorului	831
Wolf Jacob	5291 din 20/4/1923	Prefectură Gura Humorului	592
Rosenbaum Mendel	12726 din 15/9/1923	Prefectură Gura Humorului	-
Fränkel Abraham/ Lebel	-	Prefectura Câmpulung	-
Leier Scheindel	17904 din 11/6/1912	Prefectură Gura Humorului	571
Schapptein David nr. pașaport 640845 ¹⁵	10500 din 28/10/1919	Prefectură Gura Humorului	600
Kahn Iosef	11318 din 2/12/1921	Prefectură Gura Humorului	108

¹³ *Ibidem*, dosar nr. 74/1927, f. 18.

¹⁴ *Ibidem*, f. 42.

¹⁵ *Ibidem*, f. 23.

Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățarie Nr. și data brevetului¹⁶	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Schnarch Meschulem, membru în conducerea comunității israelite	Vânzarea de bere în sticle	-	161
Rachmuth Cheim	19156 din 26/7/1911- vânzare de bere în sticle	Prefectură Gura Humorului	196
Mück Rudolf	5459 din 25/4/1904 - brutărie	Prefectură Gura Humorului	628
Mück Anton	Brutărie	-	547
Henner Temel	10119 din 25/9/1902 - brutărie	Prefectură Gura Humorului	759
Kronenfel Leib	24425 din 24/8/1911- brutărie	Prefectură Gura Humorului	493
Weigler Solomon	62 din 22/4 / 1922 - brutărie	Prefectură Gura Humorului	460
Saufman Berl	8283 din 1/9/1919 - măcelărie	Prefectură Gura Humorului	-
Schieber Feivel	9410 din 11/8/1923 - măcelărie	Prefectură Gura Humorului	270
Zlocziover Israil	577 din 22/1/1922 - măcelărie	Prefectură Gura Humorului	616
Schieber Salomon	21245 din 31/12/1902 - măcelărie	Prefectură Gura Humorului	1
Warter Moischi Josel	Măcelărie	Prefectură Gura Humorului	-
Scherzer Srul	10750 din 14/10/1922 - măcelărie	Prefectură Gura Humorului	2
Laufman Elias	- Măcelărie	Prefectură Gura Humorului	-
Laufman Ieremi	13331 31/8/1893 - măcelărie	Prefectură Gura Humorului	6
Adler Mendel	8304 din 9/10/1919 - măcelărie	Prefectură Gura Humorului	312
Schnap Mariem	3887 din 20/3/1923 – fabrică de sifon	Prefectură Gura Humorului	324

¹⁶ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 54.

Numele și prenumele	Meserii - fierării, potcovării, cizmării, tâmplării, croitorii ¹⁷	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Beer Isack	7972 din 29/2/1891 - cizmar	Prefectură Gura Humorului	640
Doliner Aron membru în conducerea comunității israelite	4469 din 17/3/1902 - tinichigiu	Prefectură Gura Humorului	638
Hartel Iosef	8094 din 28/5/1901 - cizmar	Prefectură Gura Humorului	853
Haier Israil	7827 din 18/8/1919 – ceasornicar	Prefectură Gura Humorului	152
Ostfel Jacob	Sticlar	-	131
Rauch Moses	2685 din 25/1/1894 - tinichigiu	Prefectură Gura Humorului	553
Rosenbraum Srul	3975 din 10/3/1908 - cizmar	Prefectură Gura Humorului	684
Rosenberg Beniamin Itik	21661 din 19/11/1918 - curelar	Prefectură Gura Humorului	779
Isak Iosef	7773 din 21/1/1908 – cizmar	Prefectură Gura Humorului	237
Rosenblum Abraham	10301 din 1/9/1891 – croitor pentru dame	Prefectură Gura Humorului	
Regenboghien Bürach	19185 din 3/10/1918 - curelari	Prefectură Gura Humorului	311
Rosenkrancz Simac	2215 din 11/8/1919 – croitor pentru dame	Prefectură Gura Humorului	760
Rosenberg Solomon	4583 din 17/3/1902 - tinichigiu	Prefectură Gura Humorului	318
Seeman Leon	1818 din 16/3/1895 - cizmar	Prefectură Gura Humorului	632
Singer Israil	3904 din 25/8/1900 - cizmar	Prefectură Gura Humorului	291
Scherzer Adolf	33893 din 12/12/1912 - papetărie	Prefectură Gura Humorului	735
Scherzer Adolf	7210 din 22/6/1922 - librărie	Prefectură Gura Humorului	735
Schapira Buchal	6967 din 9/8/1920	Prefectură Gura Humorului	19
Steiger Leib	6722 din 30/4/1904 - croitor	Prefectură Gura Humorului	808

¹⁷ Ibidem, f. 62-67

Tänenhouse Aerna	23811 din 7/9/1911 – croitor de dame	Prefectură Gura Humorului	609
Talian Romnal	7984 din 21/5/1902 - lăcătuș	Prefectură Gura Humorului	-
Weinbach Schulim	11546 din 29/8/1893 - ceasornicar	Prefectură Gura Humorului	12
Weinbach Schulim	371 din 15/2/1920 - dentist	Prefectură Gura Humorului	12
Wolfer Berl	17738 din 10/5/1893 - potcovar	Prefectură Gura Humorului	-
Waller Iosef	13389 din 18/9/1908 - cizmar	Prefectură Gura Humorului	214
Wescheler Volf	2992 din 16/3/1886 – croitor de dame	Prefectura Suceava	19
Wescheler Cheim	579 din 22/1/1920 - bărbier	Prefectură Gura Humorului	16
Zeiger Moses	24718/12 - ceasornicar	Prefectură Gura Humorului	-
Sipp Solomon	2981 din 24/5/1921	Prefectură Gura Humorului	490
Roseblum Elias	14401 din 13/11/1922 - croitor	Prefectură Gura Humorului	378
Dachner Elias	7916 din 25/6/1923 - frânghii	Prefectură Gura Humorului	6
Herminger Ițik	9108 din 24/7/1923 - cizmar	Prefectură Gura Humorului	58
Singer Isidor	13443 din 3/1/1925 - tinichigiu	Prefectură Gura Humorului	848
Schmegner Irma	9545 din 28/9/1925 - modistă	Prefectură Gura Humorului	252
Kober Else	9355 din 25/9/1925 - modistă	Prefectură Gura Humorului	412

Primăria **Gura Humorului** a transmis, de asemenea, către autoritățile central tabelul cu „ferăstraie și morile ce folosesc forța apei” din localitate¹⁸.

Numele si prenumele	Felul	Numărul și data autorizației	Numărul mașinilor de abur	Putere cai putere	Număr de gater	Numărul ferăstraielelor circulare	Conducătorul
Schapira și Kislinger	moară	14970 din 15/11/1922 Prefectura Gura Humorului	-	80	-	-	Sami Schapira
Steinhorn	moară	-	-	-	-	-	Steinhorn

¹⁸ *Ibidem*, f. 69

Anschel, membru în conducerea comunității israelite							Anschel
Leibovici Meschulem	Ferăstrău	2821 din 18/1/1924 Inop industrial Cernăuți	1	72	3	6	Herman Erlich
Wagner Israil membru în conducerea comunității israelite	Ferăstrău	3749 din 14/7/1925 Prefectura Gura Humorului	1	40	2	2	Wagner Israil
Schapira și Kislinger	Ferăstrău	18887 din 30/9/1925 Prefectura Gura Humorului	1	80	4	6	Sami Schapira
Paltinul	Ferăstrău	Autorizația se află la Cernăuți din str. Mircea Vodă nr. 3					Sandverhz Beniamin

Primăria Gura Humorului a întocmit și lista cu fabrici ce nu sunt incluse în alte
tabele.

Numele și prenumele	Meserii¹⁹ - (cuptor cu var, cariere de piatra, fabrici de talaj, fabrici de pălării etc.)	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Lecker Moses	Fabrică de lumânări	-	-
Lecker Moses	Fabrică de conserve de pește	-	-
Sininger Leib Mechel	-	-	600
Jurgrau și Genser, membru în conducerea comunității israelite	Fabrică de ciocolată		831
Scheier Hersch membru în conducerea comunității israelite	Tăbăcărie	-	-
Budik Cheim	Fabrică de oțet	9781 din 5/5/1913 Prefectura Hura Humorului	
Lecher Moses	Fabrică de oale	-	-

¹⁹ *Ibidem*, f. 70.

Comuna **Dorna**, Plasa Dorna, transmite informațiile solicitate din care extragem pe etnicii evrei Leon Blechner și Salomon Tainențop, care aveau băcănie și prăvălie, Leiba Blechner care avea o cârciumă cu vin cu nr. autorizației 69761 din data de 10/07/1921 primită de la Ministerul de Finanțe²⁰.

Primăria comunei **Frumosul** a transmis și ea către Prefectură documentele solicitate, rezultând următoarea situație²¹.

Numele și prenumele	Băcăni și prăvălii Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Schaffer Chume	Băcănie	Prefectura Câmpulung	-
Ghertler Mehlovici Abraham	2667/23 din 20/1/1923 – băcănie	Prefectura Câmpulung	341
Sporn Berl pașaport 758921 ²²	16062/22 din 27/12/1922 – băcănie	Prefectura Câmpulung	116
Lehrer Noe	2587/27 din 6/3/1927 – băcănie	Prefectura Câmpulung	379
Rosenbach Jacob și fiul Samuel	Din 7/6/1926 – băcănie	Prefectura Câmpulung	-
Volcovici Hersch	13106/14 din 30/1/1914 – băcănie, învoire 1843/27 din 22/2/1927	Prefectura Câmpulung	175
Volcovici Berl	4455 din 25/2/1905 – băcănie	Prefectura Câmpulung	175
Roll Soli	4711/21 din 29/3/1921 – băcănie	Prefectura Câmpulung	199
Graf Aron	4428/ 02 – băcănie învoire din 1754/27 din 11/2/1927	Prefectura Câmpulung	-
Rachmut Josel	12486/25 din 11/3/1926 – băcănie	Prefectura Câmpulung	295
Valcovici Hersch	842/21 din 17/4/1921 – tutungerie	R.M.I. Iași	175
Schaier Venger	451/22 din 30/7/1922 - tutungerie	R.M.I. Iași	
Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ²³	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei

²⁰ *Ibidem*, f. 72-73.

²¹ *Ibidem*, f. 78.

²² *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 71.

²³ *Ibidem*, dosarul 42/1927, f. 79.

Rudich Rebeca	7777/23 din 4/7/1923 - birt	Prefectura Câmpulung	
Verner Abraham/Verner Samuel	11359/22 din 20/9/1922	Prefectura Câmpulung	275
Drukman Simon	Decret nr. 40629/10 din 23/12/1910	Prefectura Câmpulung	14
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățarie Nr. și data brevetului ²⁴	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Katz Pesach nr. Pașaport 758927 ²⁵	17696/11 din 28/5/1911 - măcelărie	Prefectura Câmpulung	
Volcovici Berl	10016/19 din 10/7/1919 - măcelărie	Prefectura Câmpulung	175
Rachmut Josel	32649/07 din 30/12/1907	Prefectura Câmpulung	295

În tabelul cu morile și fierăstraie apare firma Drukman (Drukman Moscavea pașaportul cu nr. 758907²⁶) și Sand care deține o moară pe aburi și o fabrică de cherestea, documentele se află la sediu în comuna Vama²⁷.

În tabelul privind meseriile din comuna Frumosul îi găsim pe membrii familiei Schlapak: Alexander Rudolf care deține un atelier de trăsuri și lucrează împreună cu Schlapak Franz, brevet nr. 1071/26 din data 6/2/1926 și Schlapak Iosef, având autorizația nr. 13372/19 din data de 5/10/1919. În comuna Frumosul o mai găsim pe croitoreasa Kirmaer Rosa și pe crâșmarul Graf Aron²⁸.

Comuna **Stulpicani** a transmis Prefecturii Câmpulung documentele statistice pentru completarea adresei cu nr.2839 din data de 6 martie 1927 privind tabloul cu proprietarii de afaceri sau meseriași, din care extragem firmele administrate sau meseriile exercitate de evrei.

Numele și prenumele	Băcării și prăvălii Nr. și data brevetului ²⁹	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Vagner Tabula	47255 din 31/10/1915 - băcănie	Prefectura Câmpulung	281
Reichman Sime	10377 din 10/8/1921 - băcănie	Prefectura Câmpulung	133

²⁴ *Ibidem*, f. 81.

²⁵ *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 72

²⁶ *Ibidem*, f. 70.

²⁷ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 81.

²⁸ *Ibidem*, f. 82.

²⁹ *Ibidem*, f. 85.

Held Gedale	60 din 9/2/19 14 - băcănie	Prefectura Câmpulung	381
Vagner Taube	47255 din 31/10/1915 - băcănie	Prefectura Câmpulung	281
Eisental Leib	Pierdut autorizație în război - băcănie	Prefectura Câmpulung	281
Salner Buchel	Pierdut autorizație în război - băcănie	Prefectura Câmpulung	-
Hersch Tauber	Pierdut autorizație în război - băcănie	A depus cerere către Prefectura Câmpulung	-
Vagner Pincas	Pierdut autorizație în război - băcănie	A depus cerere către Prefectura Câmpulung	475
Mett Sali	2200 din 4/3/1925 - băcănie	Prefectura Câmpulung	281
Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ³⁰	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Salner David, concesionar de la comuna Stulpicani	49892 din 23/12/1910 - crâșmă	Prefectura Câmpulung	577
Waibel Iosef	48972 din 25/10/1912 - crâșmă	Prefectura Câmpulung	90
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățărie Nr. și data brevetului ³¹	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Warter Leib	8126 din 19/6/1899 - măcelar	Prefectura Câmpulung	130
Reichman Iankel	7266 din 14/6/1926 - măcelar	Prefectura Câmpulung	133

Observăm că mai mulți membri ai familiei aveau meserii complementare în aceeași clădire și ofereau bunuri diversificate, după cum reiese din evidențe. Se poate menționa ca exemplu cum la nr. 133 Reichman Sime avea sediul băcăniei, alături de Reichman Iankel, care era măcelar.

³⁰ *Ibidem*, f. 86.

³¹ *Ibidem*, f. 87.

Numele și prenumele	Meserii - fierării, potcovării, cizmării, tâmplării, croitorii ³²	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Hanus Alois	454 din 17/01/1925 - fierar	Prefectura Câmpulung	-
Schnarch Aron	5202 din 8/3/1905 - potcovar	Prefectura Câmpulung	-

Numele și prenumele	Nr. și data brevetului ³³	Fierăstraie și mori ce folosesc forța apei	Puterea - cai putere
Firma "Feredeul" Kissman și Wald Kissman este membru în conducerea comunității israelite		Ferăstrău ce folosește forța aburului cu 3 gatere și 2 circulare	100
Kuroski Josef	7266 din 17/6/1926	Ferăstrău ce folosește forța aburului cu 1 gatere și 1 circulare	12
Kuroski Franz	Pierdut în timpul războiului	Moară ce folosește forța apei cu 2 pietre	-
Warter Zlalla	Pierdut în timpul războiului	Moară ce folosește forța apei cu 1 piatră	-
Warter Zlalla	Pierdut în timpul războiului	Piuă pentru țesături pentru fabricarea de sumane	-

Primăria comunei **Moldovița** răspunde prin adresa nr. 240/27 din 24/03/1927, la adresa cu nr.2839 din data de 6 martie 1927 privind situația cu tabloul cu proprietarii de afaceri sau meseriași din care extragem firmele administrate sau meseriile exercitate de evrei.

Numele și prenumele	Băcăni și prăvălii Nr. și data brevetului ³⁴	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Abraham Jacob	2832/26 din 11/3/1926 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	442
Bernfeld Rosa a Adolf	16218 /22 din 22/12/1926 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	590
Brucker / Jossel Haber	9174/25 din 16/12/1925 - cofetărie	Prefectura Câmpulung	353

³² *Ibidem*, f. 88.

³³ *Ibidem*, f. 89.

³⁴ *Ibidem*, f. 96.

Fuhrmann Leon/Singer	12490/ 24 din 11/12/1924 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	203
Goldschimith Rucher a Feivel	Pierdut în război – prăvălie	-	725
Horowitz Iosef Leib	6213/21 din 14/5/1921 – manufactură	Prefectura Câmpulung	552
Kahan Berta	6427/26 din 4/5/1926 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	637
Landwehr Schmil Leib	1228/10 din 20/5/1910 – băcănie	Prefectura Câmpulung	466
Meerbaum Moses	12655/24 din 11/2/1924 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	522
Pistiner Volf	5901/26 din 24/4/1926 – cereale	Prefectura Câmpulung	353
Rubin Dina	19591/02 sin 18/11/1902 – băcănie	Prefectura Câmpulung	422
Reinstein Iossel	27052 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	630
Schaffer Mechel	5476/06 din 3/5/1906 -băcănie	Prefectura Câmpulung	-
Stier – Pesate – Scheindel pasaport nr. 709702 ³⁵	1177/22 din 28/12/1922 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	431
Sand Leiser a Uscher	4651/25 din 8/5/1925 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	536
Sand Uscher a lui Aba	6826/25 din 6/2/1925 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	444
Sand Israel a lui David	5090/24 din 10/5/1924 -prăvălie	Prefectura Câmpulung	435
Schertzer Sali/ Reiinstein	2285/26 din 10/3/1926 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	585
Tuchman Israel	14336/19 din 2/10/1919 - băcănie	Prefectura Câmpulung	216
Tuchmann Hennie a lui Fischel	19879/26 din 29/12/1926 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	-
Wagner Abraham	7628/21 din 24/6/1921 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	-
Wassermann Aron Leib nr. pașaport 709923 ³⁶	11054/03 din 9/7/1903 - pravălie	Prefectura Câmpulung	-
Hasenfrantz Schaje	2035/27 din 18/2/1927 - manufactură	Prefectura Câmpulung	-
Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit. Nr. și data brevetului ³⁷		Nr. casei

³⁵ *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 39.

³⁶ *Ibidem*, f. 61.

³⁷ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 97.

	Toate brevetele sunt eliberate de Prefectura Câmpulung	
Comuna Moldovița care dă în arendă lui Buchler Mendel	10455/11 din 23/3/1911 - crâșmă	421
Marmoroș Ester	3187/23 din 1/6/1923 - crâșmă	494 b
Montag Moses Mendel	2966/26 din 13/6/1923- local dejun, vin și bere	-
Pistiner Volf (scris de funcționar)/ Wolf Pistiner (semnează proprietarul)	55938/13 din 30/12/1913 - crâșmă	335
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnăfărie. Nr. și data brevetului ³⁸ Toate brevetele sunt eliberate de Prefectura Câmpulung	Nr. casei
Bartfeld Hersch	11705/03 din 11/6/1903 – măcelărie	
Münzer Berl	3884/26 din 20-3-1926 – măcelărie	
Rennert Hersch	5890/88 din 3/11/1888 - măcelărie	442
Stier Israel pasaport nr. 640834 ³⁹	14706/19 din 1/10/1919 - măcelărie	431

Din documentul de mai sus, transmis la data de 24 martie 1927 către prefectura Câmpulung, rezultă faptul că domnul Rennert Hersch avea autorizația pentru măcelărie cu nr. 5890/88 din 3/11/1888. Acesta înseamnă că își desfășura activitatea de 39 de ani, ceea ce reprezintă un indiciu al stabilității economice a provinciei, care a permis aportul economic constant al locuitorilor săi evrei.

În continuare, redăm situația meseriașilor evrei din **Moldovița**.

Numele și prenumele	Meserii – fierării, potcovării, cizmării, tâmplării, croitorii ⁴⁰ Toate brevetele sunt eliberate de Prefectura Câmpulung	Nr. casei
Perl Mendel	11347/25 din 1/12/1925 – croitorie	-
Goldapper Adolf	10656/23 din 19/3/1923 – croitorie	-
Ziegler Gerschon	505/92 din 22/1/1892 – croitorie	-
Fuhrmann Lotti	A depus cerere la prefectură- croitor pentru dame	-
Reinstein Iossel	A depus cerere la prefectură – tâmplar	-
Goldapper Leon	6064/92 din 2/9/1892 - bărbier	-
Goldapper Hermann	Nr.13 de Prefectura Rădăuți - bărbier	-
Gaensler Borouch Itzig	Fără brevet – geamgiu	-
Wagner Abraham	Fără brevet – geamgiu	-

³⁸ *Ibidem*, f. 101.

³⁹ *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 22.

⁴⁰ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 104.

Următorul tabel, care indică fierăstraiele și morile ce foloseau forța apei în **Moldovița**, explică foarte amănunțit cine deținea firmele în cauză și cine le exploata. Documentul prezintă o serie de investitori evrei care aveau în arendă firme, precum și pe proprietarii firmelor. În lipsa acestui tabel, nu am fi dat de numele unor investitori evrei, proprietari sau care persoane care aveau autoritatea de a gestiona și a conduce afacerea, în contextul în care este vorba despre niște firme care nu au nimic evreiesc în titulatură⁴¹.

Numele si prenumele titularului si conducătorului unității	Numărul și data brevetului precum și autoritatea care l-a eliberat	Numărul mașinilor cu aburi și puterea exprimată în cai putere	Numărul gaterelor și a ferăstraielelor circulare, dacă posedă ferăstrău pentru retezarea butucilor și a scândurilor, mașină de geluit	Numărul pietrelor de moară
Fondul Ortodox Român, arendat firmei „Bucovina” societate anonimă, conducătorul fiind Kohn Isac	5896/24 din 22/1/1924	1 mașină cu aburi de 250 de cai putere 1 mașină cu aburi de 45 de cai putere	10 gater; 12 circulare; 1 Ferăstrău de cherestea pentru „căpătuitul” scândurilor.	-
Societatea „Moldovița” Proprietar Schnapp Jacob, Cernăuți	Autorizația se află la Cernăuți	1 mașină locomobilă de 150 cai putere 1 mașină de 45 de cai putere 1 mașină de 1 cai putere	7 gater; 12 circulare; 2 ferăstraie de cherestea pentru retezatul scândurilor; 1 mașină de geluit.	-
Societatea „Rarăul”- proprietar Kraft Iacob și conducător responsabil Schaerf Littman	Autorizația se află la Prefectură	1 mașină „Wolf” de 80 cai putere 1 motor Rohoele de 10 cai putere	5 gater; 1 gater pentru despicat; 1 circular; 1 ferăstrău de cherestea pentru retezatul scândurilor; 1 ferăstrău de cherestea pentru „căpătuitul ” scândurilor. 1 mașină pentru geluit.	-

⁴¹ *Ibidem*, f. 105.

Krumholz Jacob a lui Jossel, moștenitor	Autorizație pierdută	Ferăstrău cu apă	2 gater; 1 circular.	-
Cocerhan Vasile a lui Georgi, cumpărat de la Hasenfranz Iutta	Autorizație pierdută	Moară pe apă și piuă		1 piatră franțuzească

Documentele trimise de Primăria **Ostra** către prefectura Câmpulung conține o listă cu etnicii evrei ce aveau activități economice în această localitate. Astfel, Blum Rosa, cu autorizația nr. 33157/07 din 28/12/1907, avea o băcănie, împreună cu Wagner Israel, membru în conducerea comunității evreiești din Gura Humorului și Leib Tauber, care dețineau o băcănie ce funcționa cu autorizația nr. 1960/02 din data de 6/1/1902. Se vede că la momentul acela firma lui Blum Rosa avea o vechime de 20 de ani iar cealaltă băcănie avea și ea o vechime de 25 ani.

Tot în Ostra găsim și firme ce folosesc forța apei, precum cea a lui Hachel Gottfreid ce avea un Ferăstrău, cu autorizația numărul 15449/19, la casa cu nr. 161. Tot din această adresă aflăm că Hachel Gottfreid mai avea o moară ce funcționa cu o piatră, doar că nu se știe numărul autorizației, deoarece moara fiind pusă în funcțiune recent, nu primise brevetul. Pe teritoriul administrativ al comunei Ostra mai exista o asocierie la o firmă cu autorizația 8506/22 ce exploata un Ferăstrău. Asociații acestei firme erau numiții Wagner Israel, membru în conducerea comunității evreiești din Gura Humorului și Iosel Sechler⁴².

Primăria **Frasin** transmite lista cu meseriile de pe teritoriul comunei, către prefectura județului Câmpulung. În listă îi regăsim pe următorii etnici evrei: Scherli Rudolf, cizmar, fără autorizație, Guthert Baruch și Saile Fuchs, care aveau o curelărie ce funcționa pe baza autorizației cu nr. 14002/27 emisă de Prefectura Câmpulung, cu sediul la nr. 302. Mai găsim aici pe evreii Goci Franz - cizmar și dulgherul Proser Franz, care, de asemenea, își desfășurau activitatea în localitate⁴³.

Primăria **Vatra Moldoviței**, localitate distinctă de Moldovița, transmite Prefecturii Câmpulung trei statistici la data de 26/3/1927. De aici am extras etnicii evrei, pe toate domeniile cerute de prefectură, pe categorii⁴⁴.

Numele și prenumele	Băcănii și prăvălii Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Șerel Sura Gittel	48538/11 din 31/1/1912– băcănie	Prefectura Câmpulung	454
Locher Perel	7240 /97 din 6/6/1897 –	Prefectura	213

⁴² *Ibidem*, f. 112.

⁴³ *Ibidem*, f. 117.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 118.

	prăvălie	Câmpulung	
Locher David	15445/11 din 24/4/1911 – băcănie	Prefectura Câmpulung	365
Sapira David	5499/26 din 18/4/1927 – băcănie	Prefectura Câmpulung	272
Veuchert Abraham	2336/23 din 23/3/1923 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	256
Vaisbrod Samoil	15098/23 din 2/3/1923 - băcănie	Prefectura Câmpulung	42
Pițschuch Emilia/Grün Leon	3377/19 din 31/5/1919 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	53
Münt Mina	31515/19 din 12/5/1919 – băcănie	Prefectura Câmpulung	182
Leiser Mendel	Nu are brevet	-	305
Lebroș Șendel	A înaintat actele pentru brevet	-	-

În continuare, prezentăm pe etnicii evrei care dețineau sau concesionaseră dreptul de utilizare pentru activitățile de crâșmărit, ospătărit, ca și prăvăliile cu dreptul de a vinde băuturi arse în vase închise peste 5 litri, din comuna Vatra Moldoviței.

Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ⁴⁵	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Heuris Valter	7447/21 din 23/6/1921 - crâșmărit și ospătărit	Prefectura Câmpulung	201
Serțer Herman	9061/25 din 18/9/1925 - restaurant	Prefectura Câmpulung	460
Münt Mina/ Münt Adolf	42205/10 din 25/12/1925 - crâșmărit	Prefectura Câmpulung	499
Paraschiv Lenuța, prin concesie Eisterlehner Reinhold	14877/22 din 2/1/1922 - crâșmărit	Prefectura Câmpulung	332
Comuna Valea Moldoviței, prin concesie Alter Montag	36987/10 din 24/12/1910 - crâșmărit	Prefectura Câmpulung	-
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, carnățărie Nr. și data brevetului ⁴⁶	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Chelmer Israil/ Chelmer Malche	6282/25 din 8/7/1925 - cofetărie	Prefectura Câmpulung	180
Pesati Israil	7617/25 din 30/9/1925 - măcelărie	Prefectura Câmpulung	208
Sand Benzion	8954/25 din 30/8/1925 -	Prefectura Câmpulung	172

⁴⁵ *Ibidem*, f. 119.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 121.

	măcelărie		
Eisterlehner Reinhold	Nu are brevet - măcelărie și cârnățarie	-	332
Numele și prenumele	Meserii - fierării, potcovării, cizmării, tâmplării, croitorii ⁴⁷	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Tais Emanoil	-	-	333
Tais Otto	3634/26 din 15/3/1926 - croitor	Prefectura Câmpulung	163
Hunchert Albiu	11828/26 din 4/8/1926 -fierar	Prefectura Câmpulung	78
Pitșuch Iosef	Pierdut in timpul războiului - tâmplar și sculptor	-	302
Cuoblauch Fridrich	Pierdut in timpul războiului - croitor	-	171
Cuoblauch Adolf a lui Iohan	Pierdut in timpul războiului - tâmplar	-	45
Cuoblauch Otto a lui Carol	Pierdut in timpul războiului - tâmplar	-	-
Hunchert Iosef	Pierdut in timpul războiului - fierar		127

Numele si prenumele titularului si conducătorul unității	Meserii	Numărul și data brevetului, precum și autoritatea care l-a eliberat ⁴⁸	Numărul mașinilor cu aburi cu puterea exprimată în cai putere	Numărul gaterelor și a ferăstraielelor circulare dacă posedă ferăstrău pentru retezarea butucilor și a scândurilor, mașină de geluit	Numărul pietrelor de moară
Firma Fisler și Vildman	Fabrică de cherestea	18/4/1923 Prefectura Câmpulung	1 mașină de 50 cai putere	2 gater; 1 circular;	
Eisterlehner Alois	Moară cu apă	Brevet din anul 1866 a fost predat în anul 1921 la Prefectura Câmpulung			1 piatră de moară

⁴⁷ Ibidem, f. 124.

⁴⁸ Ibidem, f. 125.

Eisterlehner Alois	Ferăstrău acționat cu apă	Brevet din anul 1866, a fost predat în anul 1921 la Prefectura Câmpulung		1 gater; 1 circular;	
Loj Anton	Moară acționată cu apă	A fost predat în anul 1921 la Prefectura Câmpulung			
Eisterlehner Iosif	Ferăstrău acționat de motor	Din data de 12/6/1923 de la Prefectura Câmpulung	1 mașină de 36 cai putere	2 gater; 1 circular;	-
Eisterlehner Iosif	Moară acționată de abur	Din data de 12/6/1923 de la Prefectura Câmpulung			1 piatră de moară 36 cai putere
Cuoblauch Otto a lui Carol	Mașină de geluit scânduri cu motor	Nu are brevet			

Comuna **Valea Boului** a transmis către Prefectură listele solicitate, din care rezultă că și aici existau evrei care aveau afaceri sau exercitau meserii în localitate. Astfel, putem vedea, din hârtiile înaintate, că la data de 28 martie 1927, Surches Mechel avea o băcănie cu sediul la casa cu numărul 173 și susținea că are autorizație din anul 1902, eliberată de Prefectura Câmpulung, dar care a fost pierdută în război. Bergman Heeș deținea un ferăstrău acționat de apă cu nr. autorizației 3842/24 din 12/2/1924, eliberat de Prefectura Câmpulung la nr. 114 și avea în exploatare 2 gater și un Ferăstrău circular⁴⁹.

Comuna **Negrileasa** a trimis către Prefectură documentele cerute. Aici îl găsim pe Chibec Vențl, care deținea o moară și un Ferăstrău, dar primăria nu oferă mai multe detalii la tabelul cu ferăstraiele și morile din comună. La tabelul cu meserii îl găsim însă din nou pe Chibec Vențl care este trecut la tâmplar, cu brevetul nr.10175/24 din 29/9/1924, eliberat de Prefectura Câmpulung la adresa cu nr. 192. În tabelul cu meserii mai găsim pe Chibec Leon care era fierar și potcovar, având brevetul cu nr. 7471/24 din 15/7/1924, Bajerl Eduard, rotar, cu brevetul nr. 8182/96 din 26/8/1896, eliberat de Prefectura Câmpulung, la adresa cu nr. 78.

Găsim aici o situație interesantă – în tabelul pentru crâșmărit și ospătărit erau două persoane – Brandl Vențel, concesionar al lui Sincar Dumitru, având brevetul cu

⁴⁹ *Ibidem*, f. 126-128.

numărul 1407/20 din 22/2/1920, cu numărul casei 49 și Finl Clara, având nr. brevetului 9332/20 din 12/9/1920, cu sediul la nr. 102. Cele două persoane sunt menționate și în tabelul pentru băcănii și prăvălii⁵⁰.

În comuna **Gemenea**, întreprinzători evrei se regăsesc în tabelul pentru crâșmărit și ospătărit precum și la tabelul pentru băcănii și prăvălii. Astfel Leher Cipre (Sippe) Babi cu autorizația nr.8962/1900 eliberată de Prefectura Câmpulung apare la nr. 192 pentru băcănii și prăvălii. La aceeași adresă avea autorizația nr. 48555 /1913, din 28/3/1913, pentru crâșmărit și ospătărit. Tot în aceeași situație se regăsește Leher David cu autorizația nr. 3714/1903 eliberată de Direcția Financiară Suceava, la nr. 57, cu autorizații de băcănii și prăvălii. Acesta mai apare cu o concesiune de la Primăria Gemenea, care a pierdut brevetul în timpul războiului, pentru crâșmărit și ospătărit. ***Cele două persoane acopereau toate activitățile privind comerțul și servicii de alimentație din comuna Negrileasa***⁵¹.

În documentul cu nr. 163/27 din 6/3/1927 trimis de comuna **Gemenea** către Prefectura Câmpulung găsim lista cu fierăstraie și morile ce folosesc forța apei⁵².

Numele și prenumele	Nr. și data brevetului	Fierăstraie si morile ce folosesc forța apei	Puterea – în cai putere
Firma „Molidul” prin Oscar Creindler (Oscar Kreindler era membru în conducerea comunității evreiești din Gura Humorului, pașaport nr. 640764 ⁵³) și conducătorul unității Victor Göbl	621/27 Prefectura Câmpulung	1 mașină cu aburi 2 gateri și 2 circulare	100
Franț Gross	1215 din 28/1/1926 - Prefectura Câmpulung	Fierăstrău ce folosește forța apei cu 1 circular	134
Franț Gross	Nu are brevet	Moară cu o piatră acționată de apă	134

Comuna **Cârlibaba** a transmis către Prefectura Câmpulung informațiile solicitate, din care am extras date despre etnicii evrei care aveau afaceri sau aveau în concesiune diferite activități și prestau în localitate diferite meserii sau servicii la data de 28/3/1927.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 135-138.

⁵¹ *Ibidem*, f. 140 -143.

⁵² *Ibidem*, f. 144.

⁵³ *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 15.

Numele și prenumele	Băcănii și prăvălii Nr. și data brevetului ⁵⁴	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Weisz David	1836/1927	Prefectura Câmpulung	184
Wullach Abraham Isac	19142/1926	Prefectura Câmpulung	39
Ellenbogen Schulem	Brevet pierdut în timpul războiului, dar era obținut în anul 1879	Prefectura Câmpulung	17
Perl Lanfer	Brevet obținut în anul 1920	Prefectura Câmpulung	76
Heine Hezmine	3603/21 din 28/8/1921	Subprefectura Vatra Dornei	24
Zlociover Leib	A înaintat documentele pentru brevet în 1926	Prefectura Câmpulung	-
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățarie Nr. și data brevetului ⁵⁵	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Wolf Eisig Laufer	4369/22 din 31/10/1922 - măcelar	Subprefectura Vatra Dornei	59
Rosenrauch Rubin	9951/14 din 26/2/1914 - brutar	Prefectura Câmpulung	23
Münster David a lui Chaim Laufer/Wolf Laufer Mein	18581/06 din 13/8/1906 - măcelar	Prefectura Câmpulung	70
Mendel Laufer / Laufer Abraham Isac	1259/21 din 7/8/1921 - măcelar	Prefectura Câmpulung	-
Numele și prenumele	Meserii Nr. și data brevetului ⁵⁶	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Nussen Herman	28312/14 din 4/6/1914 - croitor	Prefectura Câmpulung	-
Ellenbogen Herman	1545/25 din 12/6/1925 - crâșmar	Prefectura Câmpulung	-
Kail Iosif	Brevet pierdut în timpul războiului, dar era obținut în anul 1881	Prefectura Câmpulung	-
Menasches Burach	Nu poseda brevet – sticlar	-	-

⁵⁴ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 152.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 153.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 154.

Printre firmele deținute de evrei, îl descoperim în Comuna Cârlibaba și pe Brannstein Schaie cu brevet pentru ospătarit și crâșmărit, emis de Subprefectura Vatra Dornei cu nr. 2625 din data de 1/10/1925, cu sediul la casa cu nr 28⁵⁷. Din planurile trimise spre autorizare, îl regăsim pe Rubin Rosenrauch care vroia sa construiască un cuptor deasupra atelierului de brutărie la casa cu nr. 23⁵⁸.

Primăria **Valea Putnei** trimite documentele completate la data de 6/4/1927, privind firmele ce folosesc ferăstrăile și morile cu vapor și cu apă. Aici este menționat doar evreul Krunnchok Itzig a lui Samuel cu brevetul nr. 2824/25 din 6/3/1925 emisă de Prefectura Câmpulung⁵⁹.

Primăria **Cârlibaba Nouă** transmite tabelul cu brutăriile, măcelărie, cârnățăriile ce se găseau în localitate. Astfel, aici se regăsesc doi măcelari evrei, Moses Menasches având brevetul cu nr. 1013/18 din 22/3/1918 care lucra împreună cu Menasches Pincas la casa cu nr. 73 și Menasches Mendel având brevetul cu nr. 151/22 din 1/2/1922. Ultimele două persoane aveau documentele eliberate de Pretura Rodna⁶⁰. Persoanele în cauză se regăsesc și în tabelul legat de băcăniile și prăvăliile ce funcționau în localitate (vezi mai jos).

Numele și prenumele	Băcăni și prăvălii Nr. și data brevetului ⁶¹	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Menasches Avram	1415/20 din 20/7/1920	Pretura Rodna	-
Schaumnann Chaim	1890/25 din 1/1/1926	Pretura Rodna	82
Wullach Sprince	1357/1919 din 1/11/1919	Pretura Rodna	-
Rubingher Leon	1892/25 din 1/1/1926	Pretura Rodna	
Wertzbargher David	13591/26 din 1/9/1926	Prefectura Câmpulung	
Menasches Moses/ Menasches Pincas	-	-	73
Scharfstein Blanca	3386/13 din 1/10/1913	Pretura Rodna	72
Stern Solomon	502/21 din 24/04/1921	Pretura Rodna	71

Un caz foarte interesant pentru comuna Cârlibaba Nouă este regăsit în tabelul pentru „concesiile de crâșmărit, ospătarit și prăvăliile cu dreptul de a vinde băuturi arse în vase închise”. Aici se regăsesc doi comercianți evrei. Astfel, Lassner Selig deținea brevetele pentru ospătarit 3807 din 29/12/1919 din partea Preturii Rodna și brevetul acordat de Direcțiunea Financiară Bistrița nr. 1163 din 04/1922 la casa cu nr 66. Jakob Ianchel deținea brevetele pentru ospătarit nr. 47886 din 1896 (concesiune

⁵⁷ *Ibidem*, f. 155.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 157.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 164.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 165.

⁶¹ *Ibidem*, f. 166.

veche, maghiară), 329/22 din 7/4/1922 eliberată de Pretura Rodna si brevetul acordat de Direcțiunea Financiară Bistrița 6728/25 din 16/6/1925 la casa cu nr. 65.

Pe lângă faptul că este certificată durata lungă de funcționare a firmelor, regăsim aici și schițele celor doua spații de restaurant care erau unul lângă altul, „concrența” fiind sănătoasă pentru economie, nu însă întotdeauna și pentru o parte dintre investitori. În cazul celor două afaceri, după cum se vede din schițele adăugate la dosar în completare, avem posibilitatea de a compara casa și afacerea lui Lassner Selig, care era mult mai mare în comparație cu cea a lui Jakob Ianchel⁶².

Primăria **Capu Câmpului** transmitea și ea informațiile cerute către Prefectura Câmpulung, rezultând următoarele situații:

Numele și prenumele	Băcării și prăvălii Nr. și data brevetului ⁶³	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Kissman Reeli	21034/15 din 3/7/1915 – băcănie	Prefectura Gura Humorului	322
Ekhaus Maier	10007/01 din 9/10/1901 – băcănie	Prefectura Gura Humorului	263
Lanzet Leizer	2798/10 din 8/4/1910 – băcănie	Prefectura Gura Humorului	-
Blum Iosef	4448/25 din 25/9/1925 – băcănie	Prefectura Gura Humorului	120

Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ⁶⁴	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Comuna Capu Câmpului arendează lui Kissman Simon	42266//10 din 26/12/1910	Prefectura Gura Humorului	232
Ekhaus Maier	42267/10 din 25/12/1910	Prefectura Gura Humorului	263

Comuna **Poiana Micului** transmitea pe 6 aprilie 1927 informațiile cerute de prefectură. Aici îl găsim pe evreul Chaia Brucher Zelermaier, ce deținea autorizația pentru băcănie și comerț cu nr. 3455 din 8/3/1923, la casa cu nr. 188. Tot la această adresă, aceeași persoană oferea cu zece ani înainte servicii de crâșmărit și ospătărit cu autorizația nr. 40230 din 16/12/1913. De aici putem trage concluzia că, pentru a rezista pe piață și a satisface cerințele populației, acesta și-a extins oferta. Din tabelul cu meseriile desfășurate în comuna Poiana Micului extragem date despre evreii care

⁶² *Ibidem*, f. 168-170.

⁶³ *Ibidem*, f. 175

⁶⁴ *Ibidem*, f. 176

întreprindeau următoarele activități: Schuster Leon, cu brevetul pentru tâmplărie nr. 6416 din 10/6/1922 la casa cu nr. 212 și Lang Jacob cu brevetul nr. 11521 din 28/12/1925 cizmar la adresa cu nr. 279⁶⁵.

Comuna **Doroteia** trimite răspuns la adresa din partea Prefecturii la data de nr. 271 din 7/4/1927. În tabelul cu băcăni și prăvălii găsim aici pe următorii evrei: Kessler Iosif, care depusese documentele dar nu primise încă brevetul pentru a desfășura activitățile economice la casa cu numărul 173 precum și Leib Kurz care, împreună cu Roza Rostoker, născută Kurz, exercitau activități comerciale la adresa cu nr. 83, cu brevetul nr. 13323 din 29/7/1908. Din datele referitoare la ferăstraiele din comună rezultă că aici exista un fierăstrău de scânduri deținut și exploatat împreună de Scheiber Gytel și Kessler Iosif, care foloseau 8 cai putere, prin utilizarea apei⁶⁶.

În comuna **Vadul Negrișii** găsim mai multe firme deținute de către etnicii evrei din județul Câmpulung. Astfel, aici exista un fierăstrău ce folosea puterea apei, aflat în proprietatea cetățenilor Ieremias Ioan și Seerman Jacob. Aceștia foloseau un gater cu o pânză, cu o capacitate de 4-6 cai putere, ce funcționau cu autorizația nr. 5861/24 din data de 28/1/1926 obținută de la Prefectura Câmpulung. Cealaltă firmă era a Rosaliei Beer care, împreună cu Johann Beer, exploatau un fierăstrău ce folosea puterea apei și avea în exploatare un gater cu o pânză de 4-6 cai putere. Familia Bernhauser deținea un fierăstrău cu apă cu 2 gater și un circular cu o putere de 6 cai (putere), aflat în proprietatea lui Johann Bernhauser. Ambros Bernhauser deținea o moară ce folosea forța apei, cu o piatră de 2-3 cai putere. În momentul realizării statisticii, aceștia așteptau autorizațiile de la prefectură⁶⁷.

Comuna **Neagra Șarului** transmite informațiile solicitate de Prefectura Câmpulung, din care extragem pe etnicii evrei care aveau afaceri în această comună. Astfel, Meer Blechner deținea o cârciumă cu vin având autorizația nr. 61048 din anul 1920 și o băcănie fără brevet iar Alich Blechner deținea și el o băcănie, tot fără brevet⁶⁸.

Comuna **Moldova Sulița** comunică și ea informațiile solicitate. Astfel, pentru comerțul cu vite sunt menționați trei evrei. În primul rând, Münster Jacob cu brevetul nr. 13 din 27/6/1921, eliberat de Subprefectura Seletin. Münster Meșulem și Münster Eisig desfășurau aceeași activitate, însă fără brevet. Din tabelul privind existența cârciumilor și restaurantelor din Moldova Sulița, extragem datele cu privire la etnicii evrei care aveau următoarele activități lucrative: Mechno Melania și Meer Jacob dețineau o cârciumă cu brevetul nr. 1221 din 24/7/1923 iar Ivanier Eisig deținea o cârciumă și brevetul nr. 1966 din 30/6/1925. Cei trei aveau autorizații eliberate de Subprefectura Seletin. Nogel Josel deținea un restaurant cu brevetul nr. 4228 din 23/3/1926 eliberat de prefectura Câmpulung. Ivanier Eisig mai deținea o autorizație

⁶⁵ *Ibidem*, f. 183-184.

⁶⁶ *Ibidem*, f. 190-191.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 195-199.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 203-204.

pentru prepararea cârnaților, cu nr. 5306 din 26/11/1898 eliberată de Prefectura Câmpulung precum și un aparat pentru servirea berii.

Lista privind băcăniile și prăvăliile din Moldova Sulița cuprinde numele următorilor etnici evrei: Scheiber Gețel cu autorizația nr. 5 din 31/7/1925, Ivanier Jacob cu autorizația nr. 4 din 14/4/1924, Rifca Münster cu brevetul nr. 1739 din 27/2/1924, Harnic Rosa, cu brevetul nr. 4 din 21/2/1922. Aceștia primiseră autorizațiile de la Subprefectura Seletin iar Meer Isac funcționa fără autorizație⁶⁹.

Din documentele transmise de comuna **Ciocănești**, rezultă că etnicul evreu Apel Chaim Pistiner deținea o băcănie cu autorizația nr. 1028 din 8/2/1916 eliberată de Prefectura Vatra Dornei⁷⁰.

Primăria comunei **Vama** trimitea la 21/3/1927 către Prefectura Câmpulung tabelul cu băcăniile și prăvăliile. Din acesta extragem datele privitoare la etnicii evrei care dețineau asemenea stabilimente.

Numele și prenumele	Băcăniile și prăvăliile Nr. și data brevetului ⁷¹	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Aschkenazi Hnidi	1541/21 din 01/01/1921 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	599
Baruch Fuil	2356/26 din 10/3/1926 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	506
Bitkomer Berl	4875/1920 din 12/06/1920 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	786
Feldstein David	19606/05 din 1/2/1905 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	596
Feldstein Rebeca Aron	1295/23 din 7/2/1923 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	607
Getzer Feldhammer	4877/20 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	16
Kolkstein Rifca	4321/04 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	458
Mühberad Moses	15159/26 din 5/8/1926 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	1011
Merdler Chariota	4876/20 din 12/6/1920 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	1131
Neiman Chaie	13456/25	Prefectura Câmpulung	354
Neiman Tartar	15299/03	Prefectura Câmpulung	-

⁶⁹ *Ibidem*, f. 216-219.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 221.

⁷¹ *Ibidem*, f. 227.

Schlägel Chaim Ber	2736/25	Prefectura Câmpulung	707
Schlägel Anlschel pașaport nr. 709900 ⁷²	490/20	Prefectura Câmpulung	958
Wirigher Fami	5510/24	Prefectura Câmpulung	1061

Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ⁷³	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Alper Aron	32517/13 din 18/10/1913 - birt	Căpitănia Câmpulung	524
Drukman Sabine	8078/21 din 10/5/1921 – crâșmărit și ospătărit	Prefectura Câmpulung	227
Golghagen Ioil	2871/27 din martie /1927- hotel și crâșmărit	Prefectura Câmpulung	-
Lang Solomon	2682/22 din 13/3/1922 - crâșmărit și ospătărit	Prefectura Câmpulung	56

Relativ la comuna Vama, prezentăm o informație găsită în una dintre puținele lucrări care oferă date concrete privitoare la activitatea economică a evreilor din localitate, în perioada interbelică. Astfel, într-o lucrare semnată de către Ion Cernat și Elena Lazarovici, se arată următoarele:

„Ar fi greșit să credem că toți evreii din Vama erau crâșmari și comercianți, pentru că mulți erau meseriași: croitori, cizmari, chiar și ferari, așa cum a fost bătrânul Frenkel, soția sa fiind învățătoare la Prisaca și Vama”⁷⁴.

Primăria comunei **Iacobeni** transmitea în data de 19/5/1927, cu nr. de înregistrare 6399, documentele solicitate de către Prefectura Câmpulung. Din informațiile transmise, extragem din tabelele următoarele date cu privire la etnicii evrei ce aveau afaceri sau dețineau în arendă mici afaceri în această comună.

Numele și prenumele	Băcării și prăvălii Nr. și data brevetului ⁷⁵	Autoritatea care a eliberat documentul	Nr. casei
Abraham Josef	30439/14	Prefectura Câmpulung	472
Safierstein Jeti	pierdut	Prefectura Câmpulung	270
Klein Moses/ Klein Markus	13522/97	Prefectura Câmpulung	341
Knoll Leib	2459/22	Subprefectura Vatra Dornei	370
Klein Peretz	1043/19	Subprefectura Vatra	261

⁷² *Ibidem*, dosar 74/1927, 59.

⁷³ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 228.

⁷⁴ Ion Cernat, Elena Lazarovici, *600 de ani de Istorie ai Satului Vama. Studii și schițe monografice*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Editura PIM, 2009, p. 124.

⁷⁵ SJSAN, fond prefectura Câmpulung, dosar 42/1927, f. 233.

		Dornei	
Reiner Jossel Pașaport nr. 709862	19163/04	Prefectura Câmpulung	548
Rosentreich Hileb	pierdut	Prefectura Câmpulung	547
Knoll Leiser	4232/06	Prefectura Câmpulung	717
Abraham Hermann	2028/25	Subprefectura Vatra Dornei	318
Numele și prenumele	Meserii - fierării, potcovării, cizmării, tâmplării, croitorii	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Fischer Moses/ David Hoflingher	2339/922 - cizmar	Subprefectura Vatra Dornei	264
Harth Isak	Pierdut, din 1906 - cizmar	Prefectura Gura Humorului	337
Hoffinger Ruchel	1473/897 - cizmar	Prefectura Câmpulung	318
Suchar Josef	1304/921 - cizmar	Subprefectura Vatra Dornei	343
Rosenberg Abraham	392314/12 – cizmar	Prefectura Câmpulung	722
Brucher Johann	20175/901 - tâmplar	Prefectura Câmpulung	114
Brenber Koppel	Pierdut – tâmplar	Prefectura Câmpulung	310
Șcholt Karl	4690/22 - croitor	Subprefectura Vatra Dornei	271
Rosenbaum Isak	384/10 - bărbier	Prefectura Câmpulung	305
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățarie Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Libermann Chaim	1320/912 – măcelărie	Prefectura Câmpulung	725
Abraham Isak	12165/901 - măcelărie	Prefectura Câmpulung	599
Abraham Jacob	493/25 - măcelărie	Subprefectura Vatra Dornei	262
Steckel Solomon	2814/25- fabrică de sifon	Subprefectura Vatra Dornei	261
Numele și prenumele	Ferăstraiele și morile ce folosesc forța apei ⁷⁶ Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat	Nr. casei
Brucher Johann/ Brucher Rudolf	1218/25 - fabrică cherestea	Subprefectura Vatra Dornei	179
Brucher Rudolf	Pierdut – obținut din 1897 - moară	Prefectura Câmpulung	-
Knebel Karl	398/21 - moară	Subprefectura Vatra	743

⁷⁶ *Ibidem*, f. 236.

		Dornei	
Reiner & Knoll	203/22 – moară	Subprefectura Vatra Dornei	741
Numele și prenumele	Băcăni și prăvălii Nr. și data brevetului ⁷⁷	Autoritatea care a eliberat	Nr. casei
Merdler Hersch	4212/14 – băcănie (băuturi în vase închise)	Prefectura Câmpulung	116
Greif Fischel	3032/21 – băcănie (băuturi în vase închise)	Subprefectura Vatra Dornei	341
Schreier Berisch	8161/97 – băcănie (băuturi în vase închise)	Prefectura Câmpulung	618
Grief Gitel	2427/96 – băcănie (băuturi în vase închise)	Prefectura Câmpulung	388
Troiaschov Moses	38685/10 concesie Hotel comunal – băcănie (băuturi în vase închise)	Prefectura Câmpulung	226
König Falik	884/20 – băcănie (băuturi în vase închise)	Subprefectura Vatra Dornei	681
Lang Karl	23024/04 - concesie Rigler Eleonora – băcănie (băuturi în vase închise)	Prefectura Câmpulung	303
Budik Juda	614/19 – băcănie (băuturi în vase închise)	Subprefectura Vatra Dornei	287
Lehenermann Jakob	935/22 – concesie Iacoban Dănilă – băcănie (băuturi în vase închise)	Subprefectura Vatra Dornei	253

Primăria comunei **Păltinoasa** transmitea și ea informațiile cerute de Prefectura Câmpulung prin adresa nr 153 din 30/4/1927. Este menționat evreul Safir Moses care deținea brevetul pentru crâșmărit nr.9554 din 9/12/1921 la adresa cu nr. 333, fiind autorizat de Prefectura Gura Humorului. Acesta mai deținea, la aceeași adresă, autorizația pentru băcănie nr. 7866 din 24/10/1919⁷⁸.

Primăria **Câmpulung** transmitea informațiile cerute către Prefectura Câmpulung la data de 17/05/1927, rezultând situația statistică prezentată mai jos.

⁷⁷ *Ibidem*, f. 237.

⁷⁸ *Ibidem*, f. 239-240.

Numele și prenumele	Băcăni și prăvălii Nr. și data brevetului ⁷⁹	Autoritatea care a eliberat	Nr. casei
Sperber Blime	Nu are	-	-
Mühlstein Samuel	Nu are	-	-
Sand Jetti	Nu are	-	517
Beer Rosa	Nu are	-	915
Burg Israel	9153/24 - băcănie	Prefectura Câmpulung	1410
Panner Elias	319/25 - băcănie	Prefectura Câmpulung	1381
Leher Abraham	8290/05 - băcănie	Prefectura Câmpulung	801
Weintraub Moses	14444/20 - băcănie	Prefectura Câmpulung	852
Korber Abraham	696/04 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	788
Pauker Isiodor	Nu are	-	788
Lutinger Josef	9084/25- băcănie	Prefectura Câmpulung	618
Schaiber Brane	1918 (nu se stie dacă acesta este nr. autorizației sau anul) - prăvălie	Prefectura Câmpulung	618
Rippel Eising	8610/22 - băcănie	Prefectura Câmpulung	828
Einhorn Osias nr. pașaportului 640936 ⁸⁰	8545/97- manufactură	Prefectura Câmpulung	4788
Nagler Abraham	Nu are	-	342
Rosenblatt Lazar	12553/25 - băcănie	Prefectura Câmpulung	340
Gelber Sara	5557/19 - băcănie	Prefectura Câmpulung	330
Ostfeld Chaim Salomon	7262/19 - băcănie	Prefectura Câmpulung	338
Meth Calaman	16426/12 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	1816
Sternschuss Mendel	Nu are-	-	1816
Herling Moses David	1039/25 - prăvălie	Prefectura Câmpulung	1535
Rostacker Abraham Moses	16177/26 – băcănie	Prefectura Câmpulung	332
Beer Leon /Beer Jacob pașaport	Nu are	-	1275

⁷⁹ *Ibidem*, f. 252-253.

⁸⁰ *Ibidem*, dosar 74/1927 f. 32.

nr. 709942 ⁸¹			
Hausvater Nathan	Nu are	-	1019
Niederhaffer Beniamin	Nu are	-	1335
Kahan Isak	9028/25 - băcănie	Prefectura Câmpulung	1019
Schläffer Leib	8778/21- băcănie	Prefectura Câmpulung	950
Stapler Leon	Nu are	-	756
Taub Israel	2284/20 -băcănie	Prefectura Câmpulung	304
Blum Israel	-	-	316
Schneider Osias Moses	28134/08 - băcănie	Prefectura Câmpulung	316
Abraham Isak	17825/19- prăvălie	Prefectura Câmpulung	316
Meer Jossel	5185/21 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	315
Heller Osias	Nu are	-	315
Fischler Blima	41751/19 – băcănie	Prefectura Câmpulung	1036
Schaiber Chaim Suchar	Nu are	-	1034
Bleisviss Naftuli pașaport nr. 640815 ⁸²	4494/19 - băcănie	Prefectura Câmpulung	2038
Weber Leib	1677/27 -băcănie	Prefectura Câmpulung	858
Diener Sali	11013/24 – prăvălie	Prefectura Câmpulung	858
Moser Moses Pașaportul nr. 759086 ⁸³	39743/10 – băcănie	Prefectura Câmpulung	107
Spetter Salomon cu pașaportul nr. 709754 ⁸⁴ / Kahan Josef	Nu are	-	1087
Sobe Moses	Nu are	-	906
Heller Isak	10412/25 – băcănie	Prefectura Câmpulung	106
Sobe Samuel	519/14- băcănie	Prefectura Câmpulung	887
Gosdel Moses	10628/07 – băcănie	Prefectura Câmpulung	888
Iavetz David	1828- prăvălie	Adeverinta Primărie	-

⁸¹ *Ibidem*, f. 64.

⁸² *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 20.

⁸³ *Ibidem*, f. 88.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 44.

		Câmpulung	
Niederhoffer Chaim	4497 – băcănie	Prefectura Câmpulung	-
Tarter Jossel pașaport nr. 640988 ⁸⁵	A pierdut brevet	-	-
Citry Sigmund pașaport nr. 79794 ⁸⁶	37175/08 - cofetar	Prefectura Câmpulung	109
Besner David	3793	Prefectura Câmpulung	1016
Drach David	Nu are	-	1773
Holdengrăber Moses	Nu are	-	1042
Holdengrăber Abraham	Nu are	-	680
Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ⁸⁷	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Beer Rosa	38139 – cârciumă ⁸⁸	Prefectura Câmpulung	915
Schiber Abraham	50011/910 – concesiune de la Biscupschi Leucadia	Prefectura Câmpulung	1341
Fischler Leon	3342/24 – cârciumă ⁸⁹	Prefectura Câmpulung	1528
Glasberg Chane	1524/20 – cârciumă ⁹⁰	Prefectura Câmpulung	342
Josipel Ruchel	27045/13	Prefectura Câmpulung	1171
Pistiner Mendel/ Gottesfeld Bem	41066/13 6/9/1913 – ospătărit ⁹¹	Prefectura Câmpulung	304
Schächter Ianchel / Borschütz Carl	4378/22 - crâșmă	Prefectura Câmpulung	1442
Sobe Chaim	2420/23	Prefectura Câmpulung	338
Schlaffer Abraham	34255/14 – ospătărit ⁹²	Prefectura Câmpulung	823
Tamler Leib	39895/11	Prefectura Câmpulung	110
Tanner Rosa/ Tanner Michel	Acte pierdute în război	-	-
Wagner Ianchel	50024/10 – cârciumă ⁹³	Prefectura Câmpulung	150
Abraham Isak	4241/21	Prefectura Câmpulung	316
Scheiber Abraham	6406/26	Prefectura Câmpulung	1275
Meiseles Isak	13480/26 concesiune de la	Prefectura Câmpulung	275

⁸⁵ *Ibidem*, f 38.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 42.

⁸⁷ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 255-257.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 264.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 263.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 258.

⁹¹ *Ibidem*, f. 266.

⁹² *Ibidem*, f 268.

⁹³ *Ibidem*, f 265.

	Maria Dornean		
Scheiber Chaim Lohar	15115/98 – băuturi spirtoase în vase închise	Prefectura Câmpulung	10321
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățarie Nr. și data brevetului ⁹⁴	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Soiref Abraham Moses	39150/08 - brutar	Prefectura Câmpulung	1764
Rosner Hersch	A pierdut brevetul - măcelar	-	-
Drach Mendel	3887/26 - măcelar	Prefectura Câmpulung	-
Drach Solomon	13572 - măcelar	Prefectura Câmpulung	-
Drach Kalaman	măcelar	-	-
Schächter Israel	Nu are brevet -măcelar	-	108
Sand Jossel	Nu are brevet - măcelar	-	-
Tanner Berl	Nu are brevet - măcelar	-	341
Schächter Ianchel	32850/18 - fabrică de sifon	Prefectura Câmpulung	1442
Sobe Herman	734/26 – fabrică de sifon	Prefectura Câmpulung	1616
Zentner Herman	19863/26 – vânzare de bere în sticle	Prefectura Câmpulung	-
Schiber Abraham	13745/26 – vânzare de bere în sticle	Prefectura Câmpulung	75
Gottlieb Hersch	180/25 - măcelar	Prefectura Câmpulung	-
Iosiper Ianchel	8058/12- vânzare de bere în sticle	Prefectura Câmpulung	-
Gottlieb Sehaie	10081/19 - măcelar	Prefectura Câmpulung	1171
Numele și prenumele	Meserii - fierării, potcovării, cizmării, tâmplării, croitorii ⁹⁵	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Schlapae Josef	3575/20 din 10/4/920	Prefectura Câmpulung	250
Huffler Moses	4871/01 - lăcătuș	Prefectura Câmpulung	769
Holdengräber Isak	8801/20 - croitor	Prefectura Câmpulung	884
Bochorn Solomon	6174/92 - tâmplar	Prefectura Câmpulung	100
Brucker Osias	2168/21 - croitor	Prefectura Câmpulung	102
Pächt Marcus	21779/03 - croitor	Prefectura Câmpulung	1470
Spiegelblatt Sammuel	268/24 - ceasornicar	Prefectura Câmpulung	1087
Abraham Dora	1937/24 - modistă	Prefectura Câmpulung	316
Schfeifer Josef	7021/23 – tâmplar(stoler)	Prefectura Câmpulung	1512
Tabhovschi Elias	7249/24 – tâmplar (stoler)	Prefectura Câmpulung	-
Kersch Iosef	3137/24 - cizmar	Prefectura Câmpulung	850
Kolber Israel	52097/10 - bărbier	Prefectura Câmpulung	106
Schmegner Johan	18645 - rotar	Prefectura Câmpulung	1452

⁹⁴ *Ibidem*, f. 275.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 276.

Schmegner Jacob	1301/25 -rotar	Prefectura Câmpulung	311
Schloim Mechel	11410/11 - tinichigiu	Prefectura Câmpulung	315
Wurmbrand Mendel	26677/19 - cismar	Prefectura Câmpulung	1228
Korher Abraham	690/04 -tinichigiu	Prefectura Câmpulung	788
Korber Leon	7462/24 - tinichigiu	Prefectura Câmpulung	337
Katz Blanca	13220/23 - modistă	Prefectura Câmpulung	110
Kolber Rubin	55782/13 – croitor pentru dame	Prefectura Câmpulung	1525
Bohorodcsaner Selig	13277/24 -sticlar	Prefectura Câmpulung	-
Gelbert Jacob	26806/11 - croitor	Prefectura Câmpulung	-

În **Bucșoaia** îl găsim pe Horoviț Solomon ce deținea o măcelărie care, la rândul său, reprezenta o filială a firmei numitului Herman Leib din Frasin. Documentele pentru obținerea brevetului erau depuse la Prefectura Câmpulung, transmitea Primăria Bucșoaia la 15/6/1927. Tot în acest document se preciza că evreul Tabac Natan avea în comună o crâșmă, cu brevetul nr. 40331/10 obținut de la Prefectura Câmpulung din 26/12/1910 înregistrat la casa cu nr. 127. Tabac Natan mai deținea și o băcănie la aceeași adresă, cu brevetului nr. 34/27 din 10/1/1927. Tot o băcănie deținea în comuna Bucșoaia numitul Kraft Berl, cu pasaport numărul 758915⁹⁶ având brevetul cu nr. 6284 din 4/5/1926 la adresa cu nr. 182. Scharf Jeti deținea aici o moară ce folosea forța apei. În anul 1927, Scharf Reti reconstruia moara la nr. 106. Mai mult, la adresa cu nr. 293 din localitate avea o piuă de lână cu autorizația 7185/25 din 30/9/1925⁹⁷.

Primăria **Pojorâta** raportează ca Brukner Moses deținea două brevete – unul de băcănie cu nr. 2618/14, eliberat în data de 24/1/1914 la adresa cu nr. 48. La aceeași adresă avea și o crâșmă, cu dreptul de a vinde băuturi în vase închise sub 5 l, pe baza brevetului nr. 58311/13 din data de 16/12/1913, amândouă fiind eliberate de Prefectura Câmpulung. La capitolul băcănii și prăvălii îi mai găsim pe Leiser Jeti cu autorizația 9347/23 din 5/8/1923 ce avea afacerea la nr. 507 precum și pe proprietarul Krämer Șmaier, având brevetul nr. 8457/02 din data de 9/9/1902 pentru adresa cu nr. 44. Brecher Moriț era menționat în tabelul cu băcăni și prăvălii fără autorizație⁹⁸.

Primăria **Vatra Dornei** transmitea și ea documentele cerute de Prefectura Câmpulung, pe capitolele solicitate. Astfel, aici a rezultat următoarea situație:

⁹⁶ *Ibidem*, dosar 74/1927 f. 71.

⁹⁷ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 304.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 309-310.

Numele și prenumele	Băcăni și prăvălii Nr. și data brevetului ⁹⁹	Autoritatea care a eliberat documentul	Strada
Abramovits Moses și Fii	Brevetul se află la Prefectura Câmpulung – prăvălie și băcănie		Regele Ferdinand
Biber Israel	26555 din 3/1281907 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Transilvania
Boiangiu Leib	965 din 22/7/1927 – comerț cu fructe	Prefectura Câmpulung	Dragoș Vodă
Blechner Sehmil	7053 din 31/5/1927 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Unirii
Clipper Osias	Brevetul se află la Prefectura Câmpulung – prăvălie și băcănie		-
Kahan Ester	2924 din 21/8/1920 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Uniri
Dikman David	6452 din 20/5/1927 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Dalfin Jüdel	4219 din 12/10/1921 - mărunțișuri	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Drach Isak	8147 di 25/6/11/1927 -	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Drach Julius	1923 din 1/5/1922 – librărie și papetărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Hessler Samson	1031 din 3/1/1918 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Fuchs Rebeca	16345 din 13/9/1902 – sticlărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Felner Moses	13900 din 29/3/1926	Prefectura Câmpulung	Grănicerilor
Goldstein Bernhardt	3921 din 20/3/1926 - mărunțișuri	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Gold Moses nr. pașaport 709958 ¹⁰⁰	3906 din 13/9/1921 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Grănicerilor
Gotllieb Etel	1014 din 14/1/1905 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Uniri
Gath Solo	929 din 18/2/1922 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Ganz Sammuil	-	-	-
Hammer Sammuil	4136 din 17/12/1922 – porțelan și sticlărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Herling Hari	5493 din 24/1922 – porțelan	Prefectura	Regele

⁹⁹ *Ibidem*, f. 325-329.

¹⁰⁰ *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 65.

	și sticlărie	Câmpulung	Ferdinand
Josifer Ester	3694 din 29/9/1920 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Gării
Jablenover Abraham	4384/1926 – porțelan și sticlărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Lanfer Jacob	3911 din 17/9/1921 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Lanfer Rosa	1151 din 13/3/1922 - mărunțișuri	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Linker Moses	14717 din 11/10/1923- manufactură	Prefectura Câmpulung	Gării
Noie Aron	3699 din 28/9/1920 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Pächt Mendel	16462 din 7/6/1914 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Pächt Sinaje	602 din 20/1/1927 - parfumerie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Pistiner Michel	2591 din 30/8/1919 – magazin de lactate (brânzărie)	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Popelniker Itzig	3700 din 15/9/1920 - manufactură	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Rubinger Leib Aron / Jetti	Documentație depusă la prefectură		
Rubinger Baruch	2034 din 19/7/1925 – manufactură	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Rauchberger Solomon	52 din 23/1/1922 - parfumerie	Subprefectura Vatra Dornei	Regele Ferdinand
Rubinger Hersch	3909 din 17/9/1921 - mărunțișuri	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Stettner Solomon	3105 din 14/8/1923 - galanterie	Prefectura Câmpulung	Grănicerilor
Salner Abraham	928 din 12/12/1917 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Salfeter Moses	4120 din 20/9/1922 - manufactură	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Schaier Israiel	8641 din 5/7/928	Prefectura Câmpulung	Calea Transilvaniei
Schnarch Baruch	5161 din 12/12/1921- băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Schnarch Nussen	1510 din 14/5/1924 – băcănie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Schapira Sammuil	1527 din 25/4/1923 – mobilă	Prefectura Câmpulung	Uniri
Schöchter Berl Josif	Documentele depuse la		Uniri

		prefectură - băcănie		
Schmidt David		2618 di 15/9/1926 - ferărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Schechter Chaim		2032 din 28/7/1925 - băcănie	Prefectura Câmpulung	Graniceri /nr. 38
Sallner Ițig		3018 din 18/8/1919 – băcănie	Prefectura Câmpulung	Graniceri
Wenkert Josif Pașaport 640858 ¹⁰¹	Josif nr.	1886 din 15/5/1923 - manufactură	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Waltzer Josif		1511 din 14/5/1924 - mărunțișuri	Prefectura Câmpulung	Graniceri /nr. 12
Weigel Mendel		2672 din 6/7/1922 – manufactură	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Zoller Ițig		2008 din 17/5/1921 – magazin de pâine (franzelărie)	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand

Numele și prenumele	Crâsmărit și ospătărit Nr. și data brevetului ¹⁰²	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Bronstein Nuchim pașaport nr. 619028 ¹⁰³	Nr. 49250 din 18/12/1910 restaurant și ospătărie	Prefectura Câmpulung	Casa proprie strada Regele Ferdinand
Borschütz Michael arendaș la Primăria Vatra Dornei	Nr. 7638 din 31/3/1906 - ospătărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Bronstein Carol pașaport nr. 640990 ¹⁰⁴	Nr. 46255 din 15/11/1913 – cârciumă și ospătărit	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Kahan Rosa	Nr. 6971 din 24/12/1892 – restaurant și bodegă	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Abramovici Moses arendaș la Bujescu Gheorghe și Forfotă Petru	Nr. 2576 din 27/6/1921 Hotel Traian – Restaurant și cafenea	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Kärner Israel	Nr. 141 din 8/1/1918	Prefectura Câmpulung	Gării
Drukman Jacob	Nr. 59 din 12/1/1920 restaurant și cafenea	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand

¹⁰¹ *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 25.

¹⁰² *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 333 a-f.

¹⁰³ *Ibidem*, dosar 74/1927, f. 1.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f. 38.

Gottlieb Ettel	Nr. 44608 din 25/12/1928 - ospătărie	Prefectura Câmpulung	Unirii
Fellner Jacob	Nr. 12035 din 16/3/1926 - restaurant	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Fischler Leib	Nr. 47378 din 15/10/1913 - restaurant	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Stein Feibel	Nr. 3841 din 8/10/1919 - lăptărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Schiber Sara	Nr. 44848 din 25/11/1911	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Schwarz Isac	Nr. 356 din 19/2/1925 – ospătărie	Prefectura Câmpulung	Unirii
Tessler Moses	Nr. 4123 din 29/5/1928 – lăptărie și ospătărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Willer Rosa	Nr. 1493 din 23/4/1920 - ospătărie	Prefectura Câmpulung	Gării

Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățărie Nr. și data brevetului ¹⁰⁵	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Abramovits Jacob / Abramovits David fii lui Moses	Nr. 2444 din 5/9/1925 – aparat pentru introdus bere în sticle	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Birubarum Şelig	Nr. 3035 din 22/11/1924 - brutar	Prefectura Câmpulung	”Forfotă”
Bruker Isak	Nr. 3549 din 28/9/1923 - măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață
Klipper Moses	Nr. 13722 din 19/10/1927 - măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață
Fessler Mannel	Nr. 13366 din 2/1/1901 - măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață
Fessler Cheim	Nr. 19097 din 9/11/1902 - măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață
Fessler Baruch	Nr. 1838 din 14/5/1928 - măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață
Greisler Elisech	Nr. 6071 din 3/9/1892 - măcelar	Prefectura Câmpulung	Unirii
Greisler Schmil	măcelar	-	În piață
Laufer Moses /Laufer Alter	Nr. 1515 din 14/5/1924 - măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață
Laufer Nathan	Nr. 2136 din 1/8/1925 – măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață

¹⁰⁵ *Ibidem*, dosar 42/1927, f. 334-338.

Mendelsohn Mendel	Nr. 4466 din 25/10/1921 – cârnățar	Prefectura Câmpulung	Grănicerilor
Pfeffer Bar Solomon	Nr. 7546 din 2/6/1926 - brutar	Prefectura Câmpulung	Transilvaniei
Rubingher Baruch	Nr. 5448 din 12/8/1915 - măcelar	Prefectura Câmpulung	În piață
Segal Nechman	Nr. 2932 din 15/9/1920 - măcelărie	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Sfiengelblat Nalhan	Nr. 932 din 28/2/1922 - brutar	Subprefectura Vatra Dornei	Regele Ferdinand
Sternlieb Hersch Ițig	Nr. 2112 din 27/8/1925 – fabrică de sifon	Prefectura Câmpulung	Lumea Nouă
Schnark Sara	Nr. 1516 din 15/5/1924 – măcelărie	Prefectura Câmpulung	În piață
Weiselberger Jusua	Subsidara „Civica” – aparat pentru introdus bere în sticle	-	Regele Ferdinand
Numele și prenumele	Meserii - fierării, potcovării, cizmării, tâmplării, croitorii¹⁰⁶	Autoritatea care a eliberat autorizația	Nr. casei
Bezner Berla	Nr. 13408 din 17/10/1927 – croitor pentru dame	Prefectura Câmpulung	Grănicerilor
Davidovitz Ianchel	Nr. 5423 din 31/12/1921 - căraș	Subprefectura Vatra Dornei	Transilvaniei
Fuchs Rebeca	Nr. 11848 din 14/1/1897 - tinichigiu	Prefectura Câmpulung	Grănicerilor
Fischer Mendel	Nr. 1935 din 21/4/1924 - croitor	Subprefectura Vatra Dornei	Regele Ferdinand
Fischer Solomon	Nr. 460 din 17/1/1928 – croitor pentru dame	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Freier Menasche	Nr. 18778 din 3/6/1909 – cizmar	Prefectura Câmpulung	Grănicerilor
Gage Gittel casătărită Ham	Nr. 26824 din 17/6/1913 - croitor pentru dame	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Goldstein Solomon	Nr. 18539 din 8/12/1926 - lăcătuș	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Gross Rachel Jeti	Nr. 2533 din 2/3/1926 – croitorie pentru dame	Prefectura Câmpulung	Unirii
Greissler Hers Ber	Nr. 1528 din 254/1923 croitorie pentru bărbați	Prefectura Câmpulung	Unirii
Hirsch Abraham	Nr. 5210 din 12/12/1921 - bărbier	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Ham Moses Hersch	Nr. 4646 din 7/11/1921 -	Subprefectura	Regele

¹⁰⁶ *Ibidem*, f. 339-344.

	croitor	Vatra Dornei	Ferdinand
Herling Aron	Nr. 86180 din 23/10/1926 - geamgiu	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Hammer Sammuiei	Nr. 4136 din 17/12/1922- geamgiu	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Jacob Moses	Nr. 6893 din 31/8/1896 - croitor	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Jarbovitzer David	Nr. 3881 din 6/8/1920 - cizmar	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Iablonover Abraham Pașaport nr. 619061	Nr. 4984 din 23/3/1926 - geamgiu	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Kani Gerson	Nr. 5125 din 8/11/1922 - vopsitor	Prefectura Câmpulung	Vicilicilor
Maier Nussen Ițig	Nr. 1248 din 24/4/1924 - croitor	Subprefectura Vatra Dornei	Regele Ferdinand
Matika Alois	Nr. 1600 din 29/6/1925 - tâmplar	Subprefectura Vatra Dornei	Prundului
Pfeffer Solomon / Rute Ber	Nr. 7546 din 2/6/1926 - brutari	Prefectura Câmpulung	Deac
Rosenstranks Pincas	Nr. 2666 din 26/9/1899 - litograf	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Sabeth Israel Ber	Nr. 2834 din 29/9/1920 - curelar	Subprefectura Vatra Dornei	Regele Ferdinand
Sternlieb Haim Leib	Nr. 3036 din 2/11/1924 - lăcătuș	Subprefectura Vatra Dornei	Ștefan Forfotă
Schvartz Solomon	Nr. 1267 din 6/2/1896 - croitor	Prefectura Câmpulung	Lumea Nouă
Schöfler Moses	Nr. 49906 din 12/5/1913 - legător cărți	Prefectura Câmpulung	Regele Ferdinand
Schöfler Nussen Leib	Nr. 1564 din 2/5/1919 - ceasornicar	Subprefectura Vatra Dornei	Regele Ferdinand
Schandel Leon	Nr. 4106 din 19/9/1922 - cizmar	Subprefectura Vatra Dornei	Unirii
Schmilovitz Schmil	Nr. 2465 din 6/8/1922 - lustruitor ghete	Subprefectura Vatra Dornei	Regele Ferdinand
Weber Josef Hersch	Nr. 12242 din 3 /12/1918 croitor	Subprefectura Vatra Dornei	Grănicerilor

Din tabelele cu ferăstraie și mori ce folosesc vapori sau forța apei și toate pivele de lână din orașul **Vatra Dornei**, ce erau deținute de evrei se regăsește Societatea Comercial Anonimă „Götz” care avea două puncte de lucru. La punctul de lucru din Vatra Dornei se găseau o mașină cu abur de 180 de cai putere, 4 circulare și 7 ferăstraie iar la sediul din Chilia (zonă adiacentă orașului) se regăsea o mașină cu aburi de 200 H.P., ce puneau în mișcare 5 ferăstraie și 3 circulare. Societatea „Moldova”

avea în funcțiune 2 mașini cu aburi, una dezvoltând o putere de 90 H.P., cealaltă având o putere de 180 H.P. Acestea puneau la lucru 4 ferăstraie, 6 circulare și 1 mașină de geluit. În Vatra Dornei se raportează că se mai regăsesc în 1927 alte două firme ce erau deținute de evrei precum Fesler Isak, cu 1 piatră de moră acționată prin forța apei de 4 cai putere și firma fraților Schüber ce aveau în exploatare o mașină ce făcea abur de 45 cai putere, care pune în mișcare 1 circular și 2 mașini de geluit¹⁰⁷.

Primăria **Frasin** transmite și ea documentația cerută, din care extragem datele despre etnicii evrei ce derulau afaceri în comună.

Numele și prenumele	Băcă nii și prăvălii Nr. și data brevetului ¹⁰⁸	Autoritatea care a eliberat documentul
Guthez Baruch	Nu are	-
Juni Pincas Chana	27444/14	Prefectura Câmpulung
Laufman Faivel	23465/06	Prefectura Câmpulung
Pecht Blüma	1768/25	Prefectura Câmpulung
Ruf Schaindel	52875/15	Prefectura Câmpulung
Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat autorizația
Schinger Moses	Nu are	-
Fischer Isiodor	12358/21	Prefectura Câmpulung
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățărie Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat autorizația
Laib Herman	13485/22 - măcelar	Prefectura Câmpulung
Laib Mendel	Nu are - măcelar	-
Haim Laufer	Nu are - măcelar	-
Brodner Hildegard	8825/25 Cafea, tărie și fabrică de sifon	Prefectura Câmpulung

¹⁰⁷ *Ibidem*, f. 345.

¹⁰⁸ *Ibidem*, f. 349 -353.

Numele și prenumele	Ferăstraie și mori ce folosesc vapori sau forța apei	Autoritatea care a eliberat documentul
Frații Adelsberg membrii în conducerea comunității evreiești din Gura Humorului	12551/23	Prefectura Câmpulung

Primăria **Bucșoaia** transmite și ea la data de 15/6/1927 datele solicitate către Prefectura Câmpulung.

Numele și prenumele	Băcănii și prăvălii Nr. și data brevetului ¹⁰⁹	Autoritatea care a eliberat documentul	Nr. casei
Fridman Șrul	7841/07 din 1/4/1907	Prefectura Câmpulung	40
Tabac Natan	34/27 din 10/1/1927	Prefectura Câmpulung	127
Kraft Berl	6284/26 din 4/5/1926	Prefectura Câmpulung	182
Numele și prenumele	Crâșmărit și ospătărit Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat autorizația	
Tabac Natan	40331/10 din 26/12/1910	Prefectura Câmpulung	127
Fischer Isiodor	12358/21	Prefectura Câmpulung	
Numele și prenumele	Brutărie, măcelărie, cârnățarie Nr. și data brevetului	Autoritatea care a eliberat autorizația	
Horoviț Salomon	Exercită ca filială lui Laib Herman din Frasin	A depus dosar la Prefectura Câmpulung	-
Numele și prenumele	Ferăstraie și mori ce folosesc vapori sau forța apei	Autoritatea care a eliberat documentul	
Schiller Francisc	7475/23 din 30/07/1923 – fabrică de rezonanță și claviaturi	Prefectura Câmpulung	294
Schärf Jeti	Fabrica veche a fost spartă asteaptă autorizație de functionare – moară acționată prin forța apei	Prefectura Câmpulung	10

¹⁰⁹ *Ibidem*, f. 349 -353.

Schärf Jeti	7185/25 din 30/9/1925 – piuă de lână	Prefectura Câmpulung	293
Firma Schiller și Engler	9896/23 din 18/8/1923 - ferăstrău	Prefectura Câmpulung	-

Concluzii

Analiza surselor arhivistice și literatura de specialitate folosite pentru redactarea acestui material confirmă ipoteza de lucru cu care am plecat la redactarea acestuia: etnicii evrei din județul Câmpulung au reușit în perioada interbelică, în cadrul României Mari, să își păstreze statutul economic și social pe care îl avuseseră în fostul ducat austriac Bucovina, din cadrul fostului imperiu austro-ungar.

Documentația de arhivă analizată pentru anul 1927 denotă un fapt: nu exista practic nici un sector de activitate economică în județul Câmpulung, în care evreii să nu fi fost implicați, atât în industria alimentară, cât și în industriile nealimentare, atât în calitate de meseriași, cât și de proprietari.

În calitate de meseriași, evreii câmpulungeni au fost brutari, măcelari, producători de pâine, croitori, „modiști” și „modiste”, cizmari, curelari, bărbieri, pălărieri, ceasornicari, geamgii, lăcătuși, fierari, potcovari, tâmplari, tinichigii etc.

În industria alimentară și în comerțul cu produse alimentare, evreii au fost proprietari de băcănii, cârnățării, cofetării, lăptării, măcelării, birturi (crâșme), cafenele, restaurante, ospătării, magazine și depozite de cereale, făină.

În industriile nealimentare, evreii au deținut ateliere de pielărie și curelărie, tăbăcărie, magazine de galanterie, pielărie, pălării etc. Totodată, ei au deținut fabrici de cherestea (gateri, „ferăstraie”), cariere de piatră, mori, vărăii etc.

Considerăm că la baza succesului economic al evreilor bucovineni în perioada interbelică au stat o serie de împrejurări, expuse succint în continuare.

În primul rând, în comparație cu populația românească majoritară, aceștia (mai ales bărbații) erau oameni educați, care știau să scrie și să citească încă din copilărie, fiind instruiți în acest sens în școlile lor particulare, religioase.

În plus, evreii (credem că majoritatea bărbaților) erau cunoscători de limbi străine, pe lângă idiș sau germană, aceștia vorbeau și română sau alte limbi vorbite de către locuitorii județului.

Totodată, aceștia beneficiau de o tradiție serioasă în materie de meserii sau afaceri, moștenită încă din vremea fostului Imperiu Austro-Ungar, când dețineau primul loc în acest sector, conform analizelor lui I.E. Torouțiu.

Anexa 1**Firme deținute de către etnicii evrei în județul Câmpulung, în anul 1927**

Nume localitate		Crâșmă	Măcelărie	Meserii	Ferăstraie și mori
Valea Seacă	5	3	1	-	-
Dorna Candrenilor	8	5	3	-	2
Gura Humorului	65	25	17	35	13
Frumosul	11	4	3	2	2
Stulpicani	8	2	2	2	6
Moldovița	23	4	4	9	5
Ostra	2	-	-	-	3
Frasin	-	-	-	4	-
Vatra Moldoviței	10	5	4	8	7
Valea Boului	1	-	-	-	1
Negrileasa	2	2	-	3	2
Gemenea	2	2	-	-	3
Cârlibaba	2	4	4	4	1
Valea Putnei	-	-	-	-	1
Cârlibaba Nouă	8	2	2	-	-
Capu Câmpului	4	2	-	-	-
Poiana Micului	1	-	-	-	1
Doroteia	2	-	-	-	1
Vadu Negrulesei	-	-	-	-	4
Neagra	1	2	1	-	-
Moldova Sulița	5	4	1	-	-
Vama	14	4	-	-	-
Iacobeni	9	9	4	9	4
Păltinoasa	1	1	-	-	-
Câmpulung	55	16	15	22	-
Pojorâta	4	1	-	-	-
Vatra Dornei	50	16	19	30	5
Frasin	5	2	4	-	1
Bucșoaia	3	2	1	-	4